

Missionaris-werk op het eiland St. Martin, eene Nederlandsche kolonie in West-Indië in onderhoudende brieven, gericht aan den ... redacteur van 'De Rozenkrans'

<https://hdl.handle.net/1874/236528>

7

784

issionaris-werk
op het Eiland St. Martin.

Eene Nederlandsche kolonie in
West-Indië.

Afgegeven ten voordeele van de Parochie van den
S. Martinus op het eiland St. Martin. (N. G.)

UB-ZUID
MEG
14 - 173

Aijmegen.
L. C. G. Malmberg.
1898.

mm 13592

MISSIONARIS-WERK

OP HET

Eiland St. MARTIN, eene Nederlandsche Kolonie in West-Indië.

In onderhoudende brieven, gericht aan den Zeer Eerw. Redacteur
van „De Rozenkrans”.

*Uitgegeven ten behoeve van de Parnchie van den
H. Martinus op het eiland St. Martin (N. G.)*

NIJMEGEN.
L. C. G. MALMBERG.
1898.

INLEIDING.

Waarde Lezer.

Hiermede ben ik zoo vrij, U eene uitgave aan te bieden van eenige BRIEVEN over St. MARTIN, eene katholieke missie in de West, aan mijne zorgen toevertrouwd. De lezing van deze gemeenzame mededeelingen zal U waarschijnlijk opwekken tot het bijdragen van eene aalmoes voor mijne arme parochianen.

Volgens het spreekwoord ONBEKEND IS ONBEMIND heeft St. Martin nog niet DIE vruchten van de vaderlandsche vrijgevigheid mogen genieten, als daarvan hadden kunnen gehoopt worden, indien het eiland en de dringende behoeften van zijne katholieke inwoners in uitgebreider kring waren bekend geweest.

Er wordt veel, zeer veel voor de Katholieke missiën geijverd in ons Vaderland; iedere missie kan daartoe titels laten gelden; St. Martin echter heeft een bijzondere aanspraak op Uwe mildheid, omdat het eene NEDERLANDSCHE kolonie is, waar armoede, onwetendheid, melaatschheid en vele andere geestelijke en lichamelijke kwalen de bevolking teisteren.

Op NEDERLANDSCHEN bodem vooral dienen die vreeselijke rampen verwijderd of ten minste gelenigd te worden.

Barmhartige lezer, help mij dan in de verspreiding van dit boekje, waarvan de opbrengsten voor de missie zullen besteed worden. Moge het de harten en handen openen van allen, die Nederland liefhebben en den godsdienst van Christus wenschen te verspreiden in een land waar onze onlangs gekroonde, hoogst vereerde en beminnelijke koningin den scepter zwaait.

Moge de goede God Uwe liefde en ijver beloonen!

fr. P. L. SUERMONDT, O. P.

MISS. AP.

N.B. Bestellingen en vrijwillige giften kunnen gericht worden aan mijn adres: BROERSKERK, NIJMEGEN.

St. MARTIN (Nederl. ged.), 10 Jan. 1892.

Zeer Eerwaarde Pater Redacteur.

De toezending van de 12de aflevering des vorigen jaargangs van „De Rozenkrans” met uw opstel „In memoriam” gewijd aan de nagedachtenis van onzen wederzijdschen confrater en mijn steeds diep betreunden voorganger, pastoor Onderwater, heeft de Zusters en mij ten zeerste getroost.

Ik heb uw opstel aan onze goede Zusters voorgelezen en nogmaals voorgelezen, en telkens kon geen van ons zevenen zijn tranen bedwingen, zóo droevige herinneringen kwamen weer voor onzen geest, zóo werden wij getroffen door uw treffende taal en uw eigen bedroefd gemoed.

Het was inderdaad troostend voor ons, wederom iemand, en zóo iemand aan te treffen, wiens hart met het onze bloedde over het verscheiden van zulk een beminnelijken medebroeder, zulk een uitmuntenden missionaris, zulk een moedig kamper voor de Moederkerk met woord en geschrift, zulk een liefdevollen vader voor onze Zusters, zulk een ijverigen Herder van de arme parochie van St. Martin.

Zelfs de Protestanten hebben zich omtrent onzen dierbaren overledene niet onbetuigd gelaten in de bladen van de West-Indiën. Met de meest waardeerende woorden hebben zij Pastoor Onderwater herdacht. Een zekere G. H. Percival, inwoner van St. Martin en algemeen

geacht handelaar, schreef aan de „Daily Express” van St. Kitt’s:

„Daar zijn tijden, waarin de dood wreede en meedoogen-
„looze aanvallen doet op de burgerij, en kostbare levens
„van haar wegrukt; gelijk gisteren avond het geval was,
„toen deze kleine stad het verlies moest betreuren van
„den beminden en hooggewaardeerden Roomsche Katho-
„lieken Pastoor, E. A. Onderwater, die na eene korte
„ziekte, ja plotseling, in Jezus ontsliep en heenging
„naar het verblijf der gezaligden.

„Deze droevige en aangrijpende gebeurtenis heeft al-
„gemeene sympathie gewekt, daar de overledene bekend
„stond om zijne groote heuschheid en vriendelijkheid,
„hetgeen tegelijk met andere uitnemende hoedanigheden,
„hem de achting, eerbied en genegenheid van alle leden
„dezer gemeente verworven had.

„Het scheen dat natuur niet karig was met hem in
„hare goede gaven, immers iedereen kende hem als een
„man van bekwaamheid, die door zijn geestesontwikke-
„ling in staat werd gesteld, diepe denkbeelden op te
„vatten en fijn, scherp te redeneeren.

„Zijn verlies wordt ten zeerste beweend door zijne
„kudde, waarvoor hij, naar men zegt, trouw en ijverig
„arbeidde, en voor welker welvaart hij de grootste be-
„zorgdheid aan den dag legde.

„In hem verloren de armen een liefdevollen, hartelijken
„vriend, wiens hand steeds voor hen open was, wiens
„pogingen, om de lijdende menschheid verlichting te
„schenken, onophoudelijk en onvermoeibaar waren.

„Hij had de vervulling van vele zeer prijzenswaardige
„plannen in ’t vooruitzicht, maar helaas! zijn nuttige
„loopbaan werd al te vroeg tot einde gebracht door
„den onverbiddelijken dood, die zijn slachtoffer zoo over-
„haastig velde.”

Het zal u en uwen lezers niet onaangenaam wezen, ZeerEerw. Pater, en eenmaal, hoop ik, aan de „zwartjes” van St. Martin ten goede komen, als ik u een kort overzicht geef van die „vele zeer prijzenswaardige plannen”, waarover in de laatste zinsnede van voorgaand artikel gesproken wordt. Dit zal u nog beter in staat stellen, ten volle te begrijpen, wat wij hier aan Pastoor Onderwater verloren hebben.

De parochie van St. Martin, door den volhardenden arbeid van de Pastoors ten Brink en Nieuwenhuis opgebouwd, en met een kern van echte, diep geloovige katholieken, zoowel blanken als zwarten, bevolkt, te midden van ons minder gunstig gestemde protestanten en methodisten, had reeds een betrekkelijk hoogen graad van bloei bereikt, toen zij onder het bestuur kwam van Pater Onderwater. Pastoor Nieuwenhuis had geen waardiger opvolger kunnen hebben. Voortarbeidende in denzelfden geest, met nog jeugdiger krachten en met een bewonderenswaardigen kalmen moed en ondernemingsgeest, zag Pastoor Onderwater zijn vakantietijd te gemoet als een tijdperk van vruchtbaren arbeid voor zijne parochie. Wat de Pastoors Vincentius en Ludovicus Jansen en Pastoor Frie voor hunne „zwartjes” gedaan hadden, dat kon hij voor de zijnen doen. Hij wist, dat hij op de sympathie van Nederland's katholieken voor het Vicariaat van Curaçao kon rekenen.

Zeer veel was reeds ondernomen, maar nog veel, veel was voor de toekomst bewaard. Reeds had hij de plechtigheden in de kerk, de avondoefeningen en de prediciën aanzienlijk vermeerderd; reeds had hij het Angelus-klokje laten luiden, om den katholieken driemaal daags aan de groote weldaad der Menschwording te herinneren, — en dat alles met zooveel tact en voorbereiding, dat deze zoogenaamde „zinlooze uiterlijkheden” geen al te groot opzien en niet te veel gemompel onder de protestanten veroorzaakten. Reeds had hij het geluk gehad een Con-

vent van zes Zusters Dominicanessen op te richten, en aan de zorg dier moedige dochteren van St. Dominicus een school toe te vertrouwen, die den eersten dag van haar bestaan reeds door meer dan 150 kinderen bezocht werd.

Doch Pater Onderwater had in zijn vierjarig verblijf op dit eiland genoeg de behoeften van de katholieken leeren inzien om gulweg te bekennen: „we gaan vooruit maar we zijn nog niet daar waar we moeten komen.” In de twee en een halve maand, dat ik hem als zijn kapelaan ter zijde stond in de bediening der parochie, en hem voor de tweede maal in mijn leven tot leeraar had — nu niet in Latijn of Grieksch gelijk op het onvergetelijk Nijmegen's College, maar om de hoogere wetenschap der zielen en de kennis van de eigenaardigheden des volks van hem te leeren, — in dien tijd heeft hij me meermalen onder het oog gebracht, wat er nog aan de goede bezorging van zijn Parochie ontbrak.

Hij achtte eene stichting voor melaatschen meer dan noodzakelijk. Die rampzalige zieken komen hier veelvuldig voor en moeten altijd met meer dan gewone liefde en zorgzaamheid behandeld worden. Pater Onderwater's hart brak, als hij aan den ongelukkigen toestand dier zieken op St. Martin dacht. Hij had gelezen in de „*Année Dominicaine*”, wat zusters op Trinidad vermogen met zulke smartelijke zieken, wat balsem van troost zij in hun hart kunnen storten, hoe gaarne de zieken zich aan de reinigende handen der Zusters toevertrouwen, en hij achtte zoo iets op St. Martin ten zeerste noodzakelijk.

Daar is inderdaad wel een soort van inrichting, maar de melaatschen moeten daar zich zelve reinigen en bedienen. We zijn samen naar die afgelegen plaats heengeroeid. Pater Onderwater heeft me alles getoond, en nogmaals zelf nauwkeurig alles opgenomen, maar voor de zooveelste maal kwam hij tot de conclusie, dat de onzindelijkheid en de walgingwekkende tooneelen meer

dan ergerlijk waren. Geen wonder, dat zulk een verblijf den zieken niet aanlucht, dat zij zich liever in hun huisjes verschuilen en op genade van hun medemenschen leven, dan op die wijze bezorgd te worden. „Nee, verklaarde me Pater Onderwater, zoolang als die arme zieken zich niet aan de liefderijke en reine handen van Kloosterzusters kunnen toevertrouwen, zullen zij geen verbetering in hun lot ondergaan. Opofferende liefde en zindelijkheid zijn de twee groote voorwaarden voor de verzorging der melaatschen, en waar anders vinden wij die vereenigd dan in de katholieke Liefdezuster?”

Met niet minder nadruk betuigde Pater Onderwater de groote wenschelijkheid van scholen op het land. Onkatholieke scholen zijn op het land voldoende, katholieke niet een enkele. Het bergachtige van het land, de zware regens, die op elken tijd van het jaar plotseling komen neervallen, maken het voor de ouders moeilijk hun kinderen naar de school in de stad te zenden. Ook is de ijver der ouders niet groot genoeg; de gelegenheid moet gemakkelijk wezen; men moet de kinderen daarenboven netter kleeden om ze naar de stad te zenden, Om die kleederen te hebben moet er gespaard worden, en de deugd van spaarzaamheid, duizendmalen gepredikt, verstaat men nog niet, en waar men die begrijpt, heeft men niets om te sparen. Pater Onderwater was overtuigd, dat meer dan 200 kinderen, niet naar de school in de stad kwamen, omdat ze geen kleederen hadden en geen voedsel.

Eindelijk moest er een toevluchtsoord voor jongelieden gevonden worden, een gezellenvereeniging, in den trant als er in Europa en in Curaçao bestaan, om de jongelingen van verleiding en kwade gezelschappen verwijderd te houden en tot een christelijk, ernstig overdacht huwelijk te brengen. Dit was het geliefkoosde denkbeeld van Pater Onderwater. Hij sprak mij onophoudelijk van een St. Jozef-Gezellenvereeniging, als een der grootste weldaden, die hij St. Martin brengen kon.

U kunt hieruit opmaken, ZeerEerw. Pater, hoe Pastoor Onderwater zijn vakantie-tijd besteden wilde. Hij wenschte fondsen te verzamelen, om zijn plannen te kunnen verwezenlijken, en ik heb geen twijfel, zoomin als U, dat zijn welsprekendheid en open karakter die middelen bij Nederland's Katholieken zou gevonden hebben. Ja, hij zou zelf zoover gekomen zijn, om een ziekenhuis aan zijn melaatschen-huis te kunnen toevoegen, om zoo het heil der katholieken op St. Martin in alle omstandigheden te verzekeren.

Nu echter de goede God Pastoor Onderwater uit ons midden tot zich geroepen heeft, bestaat er in de eerste jaren geen vooruitzicht, zonder eene buitengewone hulp van den Hemel, om een van de opgenoemde verbeteringen aan te brengen.

De katholieken van St. Martin zouden eene groote schrede verder in welvaart en beschaving gevorderd zijn, als zij hun herder slechts twee jaar langer hadden mogen behouden.

Aanvaard, bid ik U, ZeerEerwaarde Pater, de betuiging mijner hoogachting en erkentelijkheid voor den troost, die U ons met Uw „In memoriam” geschonken hebt. Vaarwel.

Uw dw. Dienaar en Confr.,
fr. P. L. SUERMONDT.

MISSION-APOST.

St. MARTIN (Ned. ged.), 21 Aug. 1892.

Zeereerw. Pater Redacteur.

Met uw vereerend verlof kom ik nogmaals uwe vrome lezers en lezeressen een oogenblik onderhouden over de parochie van St. Martin. De Pastoors Nieuwenhuis en Onderwater hebben zóóvele welwillende vrienden in Nederland voor deze parochie verworven, dat het onredelijk en ondankbaar zijn zou in mij, hun opvolger, indien ik die vriendschap en belangstelling niet trachtte gaande te houden en zelfs aan te wakkeren, door gebruik te maken van de gelegenheid, die u mij geeft, om eenige bijzonderheden over de parochie van St. Martin het Nederlandsch publiek aan te bieden.

Doch waarheen zullen we ons 't eerst wenden? Zullen we een tocht gaan ondernemen naar de blanke doch zonderlinge bevolking van Sampson's baai? Of gaat gij liever met mij een bezoek brengen aan de „zwartjes” van de „quarter”? Zullen we den „Marigot hill” gaan bestijgen en hier of daar afstappen om een kijkje te nemen in de negerhutten? Of is het beter met u in de vlakke, langwerpige „town” te blijven en u langs de uitgestrekte zoutpannen te voeren, en met u die hooge rotsachtige zouthoopen te bewandelen, op een oogenblik dat er een brik of schoener in de baai ligt om zout in te nemen, en de „zwartjes” bezig zijn, om onder prettig gejoel als kleine duiveltjes die zouthoeven te slechten,

2

door hunne ouders en oudere broeders en zusters in den „oogsttijd” opgetrokken?

Wel, ik denk u het eerst te voeren, waarheen mijn hart zich het meest getrokken gevoelt.... naar de scholen van onze Zusters Dominicanessen.

Doch laat mij eerst eene bladzijde wijden aan den godsdienstigen toestand van het Nederlandsch gedeelte van St. Martin, om u de groote waarde dier scholen beter te laten beseffen.

Eerst sedert 1840 begon de katholieke Missionaris hier voor goed te arbeiden. Pastoor A. R. ten Brink vond hier weinig meer dan een tiental Katholieken. Alles was protestant: niet weinigen „Anglican,” het grootste gedeelte „Wesleyan Methodist.” Deze volgers van John Wesley hadden hier reeds geijverd van 1818; en door hun succes werden andere sekten genoodzaakt het eiland te verlaten.

De ijver van de methodistische „ministers” is op verre na niet te vergelijken met dien van eenige andere protestantsche sekte van mijn kennis. In preeken en bidden zijn ze onvermoeid; in het houden van „meetings” geloof ik dat zij hunsgelijken niet hebben. Daarbij bezitten zij veel takt om het volk voor zich te winnen en geld te laten opbrengen voor hunne Missiën. Een Zondagsschool dient om de kinderen aan het leidsel te houden.

ONDANKS deze geduchte tegenstrijders en mededingers waren er volgens de opgave van het doopboek reeds meer dan 200 Katholieke Doopsels toen Pastoor ten Brink in 1852 het eiland verliet; en na het meer dan dertigjarig pastoraat van den Z.Eerw. Heer S. J. J. Nieuwenhuis is het aantal toegediende H.H. Doopsels tot ver boven de 1600 en het aantal communicanten tot 150 gestegen. Pastoor Nieuwenhuis heeft den tijd nog gekend en is hem glansrijk te boven gekomen, dat de Katholieken nauwelijks hun kerkboek publiek durfden dragen wanneer zij kerkwaarts gingen. Maar weldra had men onder zijn

wijs en krachtig bestuur moed genoeg om zijn Katholiek geloof te toonen, de methodistische „chapel” voorbij te trekken en de kinderen Katholiek te laten doopen. Hij richtte op zijn beurt een Zondagsschool op en hield daarmede een groot gedeelte van de Katholieke jeugd onder zijn toezicht.

Sinds jaren en jaren koesterde Pastoor Nieuwenhuis het denkbeeld om het onderwijs der kinderen in handen van Zusters te stellen. In het parochiaal archief berust een brief, dien hij aan Mgr. Niewindt schreef met verzoek om Zusters. De omstandigheden schenen echter zulk een voordeel voor de parochie niet te veroorlooven. De ijverige herder liet het denkbeeld niet varen, en al zou hij zelf het geluk niet meer mogen beleven, zijn schapen onder de veilige hoede te zien van vrouwelijke Missionarissen, niets kon hem beletten een groot gedeelte van zijn persoonlijke bezittingen aan de opvoeding der zwartjes te wijden. Door zijne milddadigheid werd Z. D. H. Mgr. Joosten in staat gesteld aan de parochie van St. Martin eene Zusterschool te verbinden.

Pastoor Nieuwenhuis mocht na den langen arbeid zijn eerbiedwaardig hoofd te ruste leggen in het zalig bewustzijn, dat hij voor zijne parochianen gedaan had wat hij doen kon. Zijn leven en zijn goederen had hij er aan gewijd.

Niemand had echter zulk een succes met die scholen mogen verwachten. Na nog geen twee jaren van onderwijs bleek dat de scholen te klein begonnen te worden; en de behoefte van een bijschool op 't land laat zich thans meer en meer gevoelen.

Doch laat mij U bij 't jonge volkje introduceeren.

Het lokaal, waar Zuster Helena hare liefderijke zorgen aan de kleinen besteedt, is niet al te groot, maar bevat toch niet minder dan een honderd kleine, gultige, zwarte en bruine, enkele blanke kopjes. Gelukkig, dat het milde klimaat veroorlooft alle ramen en deuren open te

houden. In elk ander geval zouden al die geurige honigbijtjes in dien korf bepaald minder voordeelig op elkanders en onze gezondheid werken.

Mocht het toevallig al een beetje woelig en rumoerig wezen en de helle stemmetjes u in de verte al tegenklinken, zoodra „the Father” binnenkomt en vooral als hij een vreemdeling meëbrengt, is alles eerbiedig stil. Zuster Helena laat nu de gewone manoeuvres maken; zij klapt in haar hand en allen staan in 't gelid. Een tweede klap geeft het sein voor een algemeen „good morning” of „good afternoon” dat steeds met een beleefde titel, met een bevallige buiging en een vriendelijk lachje vergezeld gaat. Een derde klap brengt allen terug op hun zitplaats met de handen netjes op de bank.

Nu hebt ge een goed overzicht. Een enkele blik om u heen is voldoende om u te laten weten, dat gij hier met weinig meer dan eene bewaarschool te doen hebt; laat ik zeggen: met eene „meer uitgebreide” bewaarschool. Het uitzicht is er niet te minder liefelijk om. Wat schitterende zwarte oogjes, wat lachende mondjes, wat sierlijke kopjes! Gij maakt al aanstonds de opmerking, dat deze gezichtjes weinig of niets gemeen hebben met die der Afrikaansche negers, ofschoon de voorvaderen dezer lievelingetjes zonder twijfel als slaven van Africa's stranden hier in de West-Indiën aangevoerd zijn. Of 't heerlijke klimaat, of wel eenig Europeesch bloed hierop invloed gehad heeft, daarover zou men misschien kunnen twisten; wat de oorzaak zijn moge, 't is zeker, dat enkel wat kroeshaar u den Afrikaanschen neger van prenten uwer jeugd herinnert, niet zoozeer de gelaatstrekken. Ook valt u het verschil op tusschen het gelaat dezer zwartjes en dat der koperkleurige Indianen, waarvan ge in de boeken gelezen hebt, of die u nog van eene of andere wereldtentoonstelling bijhangen. Deze afstammelingen van de oorspronkelijke bewoners van Amerika vertoonen een gelaat, dat de spiegel hunner ziel niet

zijn kan; genot, droefheid, afwachting, bewondering, zachtzinnigheid, wraak vinden volstrekt geen uitdrukking in hunne trekken. Maar deze negerkopjes staren u tegen met een mengeling van verrassing, nieuwsgierigheid, vriendelijkheid en zedigheid; welke laatste uitdrukking misschien wel toevallig een gevolg is van de vrees om ondervraagd te worden door zulke groote blanke heeren.

Na deze bespiegelingen, waarvoor gij natuurlijk geen halve minuut noodig hadt, waagt gij het toch een gesprek aan te knopen met een der kleinen, al bestaat er grond voor de vrees, dat het nederig kopje tusschen de handjes op de bank zal wegzinken, ook al tracht gij nog zoo zachtjes te spreken. Na eenige lofprijzingen ter aanmoediging, als: „dat is een brave meid!” of: „kijk eens wat een groote jongen!” wilt ge gaarne ook eens hun stemmetje hooren. Gij stelt een vraag gemakkelijk genoeg om er een antwoord op te kunnen verwachten: „Hoe oud zijt gij, little fellow?” Ach, Heer! dat hadt gij van dat geestige kopje niet verwacht: daar verdwijnt het verlegen tusschen de handjes op de bank; misschien verstaat ge juist nog: „don't know, sir.” Gij stelt dezelfde onschuldige vraag aan een ander kind en nog aan eenige anderen, maar het eene hoofdje zinkt na het andere zwijgend omlaag. Intusschen ziet gij om naar Zuster Helena, die alles reeds had zien aankomen en de zaak voor u opheldert met de bemerking, dat uwe bedoeling goed, maar uwe vraag wel wat moeilijk was, omdat de kinderen hier hun ouderdom niet kennen zoo min als de ouders. De Zuster zal u meteen verhalen, dat kneuters, die nauwelijks de broek aan hadden, als tienjarigen werden aangemeld, en dat opgeschoten meiden van 12 à 14 jaar zich zonder blikken of blozen aandienen met den aanvalligen leeftijd van 4 jaren.

In getallen zijn de lieden hier niet sterk; ook opgegroeide en ondervindingrijke negers, met cylinderhoed op

en slipjas aan, hebben nog een zeer primitieve wijze van rekenen. En in 't algemeen zijn speculatieve koppen hier zeer schaarsch!

Maar gij wilt de kleinen toch aan het praten hebben. Gij denkt, hun eigen naam zullen ze dan toch wel kennen. „Hoe heet je, kleine meid?” Vol moed antwoordt het kind: „Miss, mijnheer!” Miss? Miss wie? Miss wat? De kleine meid is verwonderd, dat gij haar niet begrijpt en zwijgt verlegen. Eene andere zal u helpen: „no, sir, she name Mary Elisabeth Washington, but they call her Miss!” ⁽¹⁾ — Dat korte *Miss* herinnert u aan de gewoonte van Engelschen, om een korte naam aan iets te geven, en ook aan het tegenovergestelde geval van den Noord-Brabantschen boer, die zijn zoon *Jan* voor het gemak *Bartholomeeuwse* noemde! — Nu regent het ophelderingen: „no, sir, Washington is she father name; she mother name Williams, she call Mary Elisabeth Williams;” ⁽²⁾ — een ander zegt: „no sir, she father gone;” ⁽³⁾ — een ander: „she father dead;” ⁽⁴⁾ en eindelijk brengt een vierde u geheel op de hoogte van alles: „she had never no father, sir!” ⁽⁵⁾

Met een ernstig gezicht gaat gij uwe onderzoekingen voortzetten, en onder meer andere goede namen verneemt ge er ook als Mamsel, Lady, Mother, Mamma, Brother, Baby, Pappa. Gij moogt om deze bijnamen lachen; doch zijn ze niet veel beter en huiselijker dan de eigenlijke namen van sommige slavenkinderen in de West-Indiën als deze: Duchesse, Duke, Prince, Princess, April, November, October enz. enz.

Maar daar ik bang ben, dat gij onwilkeurig wederom onderzoekingen naar het vaderschap zult gaan instellen,

(1) „Nee, mijnheer, haar naam is Mary Elisabeth Washington, maar ze noemen haar Miss.”

(2) „Nee, mijnheer, Washington is haar vaders naam; haar moeder is een Williams; haar naam is Mary Elisabeth Williams.”

(3) „Haar vader is van 't eiland af.”

(4) „Haar vader is dood.”

(5) „Zij had nooit een vader.”

en gij nu toch de kinderen een weinig hebt hooren habbelen in hun eigenaardig Engelsch, stel ik de Zuster voor de kindertjes eens te laten zingen. Dat gaat beter; *en corps* gevoelen ze zich moediger. Zuster heeft somtijds moeite om te voorkomen dat ze het niet met alle macht uitschreeuwen. Dat liedje ter eere van den H. Joseph is liefelijk. Dat Kerstliedje klinkt inderdaad charmant.

Terwijl ze dit zingen, fluister ik u in 't oor, dat ik verleden jaar op Kerstfeest een uur vóór de Nachtmis met dit liedje alleraangenaamst uit mijn slaap werd opgewekt. De beste stemmen ook van oudere kinderen hadden zich vereenigd om me die verrassing te brengen. Het refrein: *Gloria in excelsis Deo* kon in den mond der Engelen zelf in de stilte van den eersten Kerstnacht haast niet schooner geklonken hebben. Overigens zijn aangename verrassingen bitter zeldzaam hier.

Na het zingen zal de Zuster er eenigen uitpikken om te bidden. Daar rolt het *Our Father, Hail Mary, I believe* ⁽¹⁾ helder en duidelijk van hun lipjes, met neergeslagen oogen, gevouwen handjes, devote gezichtjes, smeekende stemmetjes. Gij zijt verrukt en wenscht me geluk met zulke veelbelovende parochiaantjes. Helaas! uiterlijkheid zegt nooit veel, maar nergens minder dan onder de negers, waar het somtijds zelfs het tegendeel zegt!

Nu zijt ge zoo ingenomen met de kleinen, dat ge uw flesch „drops” en andere zoetigheden niet langer verbergen kunt. Overtuigd aller harten te winnen heft gij zegevierend de flesch om hoog. Daar kraaien ze het uit van pret. Hun ongeduld is duidelijk en gij vraagt de Zuster om ze onmiddellijk uit te deelen. De Zuster, die weet dat de kinderen eenigszins onwelveogelijk met het suikergoed zullen omspringen en u een walgelijk gezicht besparen wil, vraagt u beleefd, of het niet beter zijn zou wegens enkele ongeriefelijkheden om eerst na schooltijd tot de uitdeeling over te gaan. Maar gij staat er

(1) Onze Vader, Weesgegroet, Ik geloof.

op, hun blijdschap volkomen te zien. Ook ik tracht u naar buiten te brengen, om den goeden indruk dien gij van mijne parochiaantjes gekregen hebt, niet aan gevaar bloot te stellen.... maar, neen! gij wilt de uitwerking van uwe mildadigheid zelf zien!

Nadat de uitdeeling met behulp van een paar vaardige handen geschied is, gebruikt de Zuster een andere krijgslist om het fatsoen van haar kinderen op te houden. Onder het zingen van een liedje met vragen en antwoorden, moeten de kinderen op commando verschillende bewegingen maken met handen, voeten en hoofd. Daar zwaaien de handen en knikken de bollen en stommelen de bloote voetjes. Terwijl gij de bewegelijkheid hunner lichaampjes bewondert, ziet gij echter, dat zeer velen volstrekt niet met de algemeene exercitie meê doen. Het suikergoed heeft hen geheel geabsorbeerd in een zinnelijk, onaanzienbaar genieten. Vreezende dat het genot te spoedig over zal wezen of met het voornemen iets voor broertje te bewaren gaat het zuurtje, de gombal of de suikeramandel, reeds tot de helft geslonken, in den broekzak of in een gedeelte van de jurk. Nog geen seconde later komt men tot andere gedachten en begint het gesmul opnieuw. De Zuster, die altijd nog hoop heeft de kinderen in orde te houden, spoort hen aan om mede te zingen en te grimassen op de maat. Ik tracht uwe aandacht ook al af te leiden van die snoeperij door u op het gevoel voor maat te wijzen, dat in die kinderen zit, maar niettemin bemerkt ge, dat sommige wellustelingetjes op hun schat gaan zitten en anderen het onder hun voetjes verbergen, waarschijnlijk uit een natuurlijk instinct om hun bezittingen tegen de aangeboren diefstaligheid hunner makkertjes te beveiligen.

De zuster maakt van hare autoriteit gebruik, gebiedt stilte, laat u en mij door de kinderen alweer op commando vriendelijk groeten en brengt ons naar de deur lachend vragende: U zult toch wel begrijpen, dat we ons

best gedaan hebben de kinderen lief te houden? Kleine ondeugden, niet waar?

De goede Zusters doen haar best genoeg; mogen ze er de vruchten van beleven en een tweede geslacht onder hun hoede zien opgroeien!

Nu zoude ik u nog gaarne naar de twee andere armen-scholen geleiden en zelfs naar de betalende school, waar Priorin Regina aan het hoofd staat, doch ik geloof reeds een aardig getal bladzijden gevuld te hebben en neem daarom beleefdelyk afscheid van u en uwe lezers tot eene volgende gelegenheid.

Aanvaard, enz.

fr. P. L. SUERMONDT,

Miss. Apost.

St. MARTIN, (Ned. ged.), 21 Jan., 1894.

Zeer Eerwaarde Puter Redacteur.

Uw zeer onderhoudend, wel geredigeerd maandschrift, dat de glorie verbreidt van de Koningin van den Allerheiligsten Rozenkrans en zoo ontzaggelijk veel goed doet voor het heil der zielen, heeft reeds meermalen belangeloos medegewerkt ter ondersteuning van eene godsdienstige onderneming.

Voor al waar het de Missie van Curaçao gold, hebben u en uwe lezers zich steeds bijzonder mild betoond en ijverig voor de eere van den H. Godsdienst en de verbreiding daarvan op Nederlandschen bodem. Mijn zuidelijke buur van Saba, Pastoor Mulder, heeft daar eene gelukkige ondervinding van; bijna elken Zondag herinnert hij zijne parochianen aan den plicht van dankbaarheid jegens de honderden gevers uit het Moederland, die hem in staat hebben gesteld, zijn kerkjes tegen de veelvuldige orkanen en stortvloeden te beveiligen.

Hier, op St. Martin, is Natuur een weinig milder, en wij kunnen daarom volstaan met houten kerkjes. We kunnen ze desnoods, op zijn Amerikaansch, met een ketting over het dak en twee ankers in den grond onwrikbaar maken voor den wind. Doch, hoe weinig we ook behoeven, kerkjes en scholen hebben we noodig. *Iets* moet er wezen. Zonder twijfel, Hij, die voor ons in eenen stal wilde geboren worden en in het verachte Nazareth leefde, heeft voor zich zelven geene tegenwer-

ping om onder de armste en meest onbekende bevolking van dit eiland te verschijnen en den troost van Zijn Evangelie aan te brengen; — nochtans, al maakt Zijne liefde geene moeilijkheid, het zou ons tegen de borst stuiten, eene gelegenheid te laten voorbijgaan om Hem eene meer gepaste woonplaats aan te bieden.

Met gretigheid maak ik daarom gebruik van de gelegenheid, die u mij geeft, ZeerEerwaarde Pater Redacteur, om door middel van uw maandschrift mij te richten tot alle vrome Nederlanders met de bede om eenige geldelijke bijdragen ter oprichting van een kerkje op Sampson's Baai, een smalle strook lands aan den westkant van St. Martin.

De 93 katholieken van die Baai zijn bijna allen blank; er is dus veel meer hoop op beschaving en echten godsdienstzin, dan wanneer men enkel met zwarten te doen had. Het is onzeker, of de bevolking zijn oorsprong dankt aan Iersche of Schotsche nederzettingen, maar hoogstwaarschijnlijk aan één van beide. Hun *eenig* bestaan is de vischvangst, waarin ze dan ook buitengewoon vaardig zijn.

Sedert de laatste 22 jaren zijn deze goede lieden van alle godsdienstige hulp verstoken geweest, tengevolge van de afbranding van de kapel *St. Rose* in 1872 en vooral ook ter oorzake van de moeilijkheid, de Baai te bereiken of ze te verlaten.

Sedert de laatste drie jaren breng ik elke veertien dagen een bezoek aan die armsten en meest verlatenen mijner parochie. Maar alles, wat ik op geestelijk gebied doen kan, is catechismus houden, preeken en een liedje zingen, en dat alles in zwarte jas en rijlaarzen, als was ik een Dominé of een Moravische Broeder. Geen wonder, dat het volk vurig verlangt naar eene echt katholieke godsdienstoefening en vooral naar de H. Mis. Doch daartoe moet eene gepaste plaats wezen, om te kunnen overnachten en om een altaar te kunnen opslaan.

Voor het een noch het ander is gelegenheid. Zelfs gegeven, dat er eene plaats was, waar ik op eene fatsoenlijke manier kon overnachten, al zou het ook in gezelschap wezen van eenig ongedierte, ik zou er toch de H. Mis niet kunnen lezen omdat de huisjes te klein en te slecht zijn en de boomen, de eenige die er groeien, te vergiftig. Onder den blooten hemel een godsdienst-oefening te houden van eenigen duur, is in deze tropische gewesten volstrekt onmogelijk, tenzij het vóór zonsopgang of na zonsondergang kan geschieden, en er geen wind is.

Eens had ik bij een buitengewonen toeloop van volk een groot zeil laten spannen aan den zonnkant van het huis van de goede oude dame Miss, Ruth, waar ik gewoonlijk de gemeente vergader. Juist onder een vrij pathetisch gedeelte van mijn sermoen brak er eene stortbui los, die alle effect van mijn woorden letterlijk wegwaschte. Noch het huis van juffrouw Ruth, noch het zeil kon den regen weerstand bieden; het eene bleek een vergiet, het andere een doorslag.

Verbeeld u, dat zoo iets onder de H. Mis gebeurd was!

Ik hoop dan, Zeereerw. Pater Redacteur, dat ik niet al te vrijpostig ben met bij uw lezers aan te kloppen om een offertje ter verheerlijking van den godsdienst en ten hehoeve van Nederlandsche onderdanen.

Ik reken op de bijzondere hulp van al die vrienden en kennissen, wier offervaardigheid mij reeds van vroeger bekend is, gelijk ik hier nogmaals met erkentelijkheid betuig.

Als we een kerkje kunnen bouwen op Sampson's Baai, zal de vreugde en de dankbaarheid der arme visschers geen grenzen kennen. Uit hun naam beloof ik vele en hartelijke gebeden voor het tijdelijk en eeuwig welzijn van alle goede gevers.

Hiermede enz.

fr. P. L. SUERMONDT,
MISS. APOST.

St. MARTIN, (Ned. ged.), 3 Febr. 1894.

Zeer Eerwaarde Pater Redacteur.

Niet velen uwer lezers hebben ooit kennis gemaakt met Methodisten. Deze volgelingen van John Wesley zijn in Holland weinig of niet bekend. Het zal echter voor hen, die het ontworpen kerkje van Sampson's Baai willen steunen, volstrekt niet van belang ontbloomt zijn, te vernemen, wie en wat de grootste tegenstanders zijn van mijn evangelie-werk onder de visschersbevolking dier plaats.

De Katholieken van het Moederland, die aan de werkeloosheid en het ongeloof van Hollandsche protestanten gewoon zijn, kunnen zich moeilijk een denkbeeld vormen van den ijver en de krachtsontwikkeling, van het geloovig gedweep en den welberekenden strijdlust van deze zoogenaamde „Wesleyan Methodists.” En niet enkel de „Bedienaren” zelf, maar allen, die zich als lidmaat hebben laten opnemen, zijn met een instinctmatig streven ter verbreiding van het Methodisme bezielde. Dat preekt en dat bidt, dat loopt en dat trekt, dat geeft en dat bedelt, dat zingt en dat scheldt er zoo lustig op toe *in* hun kerken en *buiten* hun kerken, als was het om een Turkschen hemel te doen. Toch is dit alles de grootste ernst en geschiedt niet enkel om de zondaren tot bekeering, de Heidenen tot het Evangelie, maar bovenal om de Katholieken uit hun Roomsche duisternis tot het Engelsche licht te brengen! „Priesterbedrog”, „bijgeloof”

en soortgelijke uitdrukkingen moeten telkens tegen de „Romisch Papists” dienst doen, als er voor hunne missionarissen moet gebedeld worden, of als de katholieken nu en dan blijken grond te winnen.

Het zij tot uw troost gezegd, dat de Methodisten geen ongelooovigen zijn. De zielen zijn in ieder geval beter aan hen toevertrouwd dan aan onze moderne Dominees. Zij gelooven in de H. Drievuldigheid, in de Godheid van den Verlosser, in Verzoening door Zijn bloed, in een vrijen wil tot Pelagianisme toe, en in de noodzakelijkheid der goede werken. Deze leerstukken worden door hen met vuur verdedigd, maar, helaas! zij schromen niet er elke mogelijke en onmogelijke verklaring aan te geven, als ze er maar een zieltje mede kunnen winnen voor het Methodisme. Hunne leerstellingen worden zoo niet veel meer dan wassen neuzen. Hetzelfde is het geval met de „Regels”, die John Wesley voor zijn volgers heeft neergelegd: men onderhoudt ze, als, en waar, en in zoover het van pas komt. Veertig of vijftig jaar geleden zou een vrouwelijk lidmaat van het Methodisme zich geschaamd hebben een gouden halsketting of kostbare oorversierselen te dragen, of op een bal te verschijnen. Thans is het eerste algemeen en met het andere begint men erg 't voetje te lichten. Uitwendig decorum, druk bezoek in hun kerken, milde bijdragen voor hun missiewerk, tegenkanting der Roomschen, ziedaar de vier wezenlijke eigenschappen van den Methodist; op geloofsartikelen komt het minder aan. Niettemin is hun invloed ten goede niet te onderschatten. Ten gevolge van hunne vurige en opgewekte predikatiën, van hunne buitengewone populariteit en vooral ook ter oorzaak van hunne afschaffersmanieren houden zij zeer velen van groote ondeugden terug en brengen niet weinigen tot beter inzicht.

Deze mannen nestelden zich op St. Martin reeds sedert 1818, ongeveer 22 jaren vóór dat zich de eerste Pastoor

op St. Martin vestigde. Geen wonder dan ook, dat de Katholieken nu nog nauwelijks een derde deel der bevolking uitmaken.

Op Sampson's Baai echter hebben de Methodisten zeer weinig gewerkt. Daar viel niet veel te bedelen. Wat fondsen konden ze van die arme menschen verwachten? De kapel van St. Rosa in Koolbaai, dicht bij Sampson's Baai, bracht bijna de helft tot den schoot der Katholieke Kerk terug. Doch die kapel is sedert twintig jaren een prooi der vlammen geworden en noch Pastoor Nieuwenhuis, noch Pastoor Onderwater waren sedert in staat op Sampson's Baai zelve te gaan werken.

Intusschen wonnen de Methodisten grond. Thans zijn er op de 200 bewoners slechts 93 katholieken. In de laatste twee jaren werden echter alle nieuw geboren kinderen katholiek gedoopt. Een dozijn opgegroeide Methodisten komen ijverig ter catechismus om weldra het Katholicisme te omhelzen; er is een krachtige strooming naar onzen kant ondanks alle kuiperijen der Methodisten. De eenige, groote teleurstelling voor de katholieken is, dat ze in een ellendig visschershuisje moeten samenkomen om hun godsdienstoefening bij te wonen, en dat hun kinderen met boek en lei op de knie moeten zitten bij gebrek aan schoolbanken. Deze laatste moeilijkheid zou zulk een vaart niet nemen, als de Methodisten niet zoo goed voorzien waren. Zij hebben een ruim gebouw tot hun dispositie voor kerk en school, aan hen afgestaan eenige maanden geleden door een vurigen en rijken Methodist. Zoodra zag men niet, dat de katholieken veld wonnen op Sampson's Baai, of daar stond het geheele Methodisme overeind om de lang vergeten verwaarloosde Baai te gaan „gospelen.”

Wat blijde kreet zal er opgaan uit den mond der katholieken, als ik hun zal kunnen aankondigen dat we weldra kerk en school zullen gaan optrekken! Met wat kinderlijke dankbaarheid zullen ze de goede gevers van

het Moederland zegenen ! Met wat erkentelijke vreugde zullen ze hunne gebeden ten hemel zenden voor al die milde weldoeners !

Niet noodig u te zeggen, Zeer Eerwaarde Pater, dat ook de ondergeteekende met blijde verwachting in de toekomst blikte, en dat het oogenblik der inzegening van de kerk op Sampson's Baai een der gelukkigste van zijn leven zijn zal.

Glorie en dank aan God, die het weldoen ons zoo zoet maakt !

Aanvaard, Zeer Eerw. Pater, enz.

fr. P. L. SUERMONDT.

MISS. APOST.

Brief van Priorin Regina.

St. MARTIN (Ned. ged.), 14 April, 1894.

Zeer Eerwaarde Pater Redacteur.

Met genoegen voldoe ik aan het verlangen van onzen Eerw. Pastoor om aan de lezers van Uw geëerd maandschrift een beschrijving te geven van eenige bezoeken, die wij aan de bewoners van Sampson's Baai hebben gebracht.

Nadat onze ZeerEerw. Pastoor gedurende ruim een half jaar alle 14 dagen Sampson's Baai bezocht had, en daar den sluimerenden godsdienstzin door zijn onvermoeide pogingen weer wat had opgewekt, dacht ZEerw., dat een bezoek der Zusters niet anders dan heilzaam werken kon op die bevolking, die haar verlangen dan ook reeds had geuit, de Zusters eens te zien en te leeren kennen. Tot dat einde werd de gouvernementsboot ter onzer beschikking gesteld, die ons na 2 uur roeiens aan Sampson's Baai bracht. Rekent men het onplezierige van de zeeziekte niet mede, dan was het tochtje aangenaam te noemen, waartoe het ongewone en nieuwe, en de schoone natuurtafereelen het hunne bijdroegen. De boot voerde ons tot op ongeveer 20 stappen afstands van wal; door de ondiepte kon zij niet verder gaan, zij was reeds eenige minuten door twee der roeiers, die in het water gesprongen waren, voortgetrokken. Verwonderd zagen wij elkander aan, en in ieders oog lazen wij de vraag „hoe komen wij aan wal?” O! geen nood! Zeer beleefd komt een der visschers aan en geeft

ons te verstaan, dat hij op zijn sterk gespierde armen makkelijk zulk een lastje door het water draagt en ons behouden aan wal zal zetten. „All right!” ¹⁾ is het antwoord, en daar gaat de ongewone processie: Zusters gedragen door visschers. Dat zoo iets onze lachlust opwekte, valt niet te betwijfelen en dat wij even vreesden, dat onze dragers zouden misstappen en hun lastje doen uitglijden is ook niet te verwonderen; doch wij werden behouden aan wal gezet, waar wij door klokgelui verwelkomd werden. Door klokgelui? vraagt de lezer wellicht, want onwillekeurig denkt men bij het woord klokgelui ook aan een kerkgebouw, doch ik zal U zeggen, dat de klok er reeds is, doch dat zij geduldig wacht, totdat de Hollandsche weldadigheid haar een kerkje heeft gebouwd; inmiddels doet zij toch reeds dienst en roept de geloovigen bijeen, als hun Herder komt; zij hangt echter zeer armzalig aan eenige palen, bij een grooten boom voor het huis van Miss Ruth.

De pastoor doet dus eenigszins als de jongen deed, die in het bezit was van een horlogeglas; hij vroeg zijn vader hem een horloge onder dat glas te koopen. Z.Eerw. nu heeft een klokje op Sampson's Baai, en vraagt zijn katholieke landgenooten er hem een kerkje onder te bouwen. Moge het antwoord voor Z.Eerw. gunstiger zijn, dan het voor den jongen was!

Onder klokgelui dan werden wij door de katholieke bevolking, die in hun Zondagsche plunje was samengestroomd, naar het huis van Miss Ruth gebracht. Behalve de kleine bedroom ²⁾ heeft dat huis slechts één vertrekje. De vloer is meer dan half vermolmd, hier en daar een dansende plank en verscheidene openingen groot genoeg, dat de voet er door heen zakt. Op de houten muren is toch eenige versiering aangebracht; bont gekleurde prentjes zijn er zonder eenige regelmaat of smaak opgeplakt, afgewisseld door een stukje modeplaat of iets dergelijks,

1) „In orde.” 2) Slaapvertrek.

terwijl door de overal te vinden cockroaches (kakkerlakken) hier en daar een gedeelte van de plaat of het prentje weggegeten is. Aan zolder en in hoeken zijn ook de noodige spinnewebben aanwezig. Dat is echter niets ongewoons voor St. Martin, want hoewel de bewoners Nederlandsche onderdanen zijn, kennen zij volstrekt de Hollandsche zindelijkheid niet.

Miss Ruth was overgelukkig de Zusters in haar huis te mogen ontvangen, tranen rolden over de ingevallen wangen en een eerbiedig, meermalen herhaald: „Praised be the Lord!“ ¹⁾ viel haar van de lippen. Wij gingen spoedig aan het werk, hielden catechismus, richtten enkele andere vragen tot de kinderen, waarop een beleefd „Yes Ma'am“ of „No Ma'am“, het antwoord was; het Rozenkransgebed werd uitgelegd en gebeden, terwijl alles werd afgewisseld door eenige Engelsche gezangen, hun reeds vroeger door den ZeerEerw. Pastoor met veel moeite en inspanning geleerd. Zoo brachten wij een paar uren door en gingen toen ons breakfast ²⁾ gebruiken, dat wij zelve bij ons hadden, want men is daar te arm om gasten iets voor te zetten. Onder een grooten, zich wijd uitspreidenden boom werd een tafel gedekt, waar wij goed konden zitten, terwijl een uitgespannen zeil ons tegen de felle zonnestralen beschutte. In den namiddag werd weer wat gebeden en gezongen, prentjes uitgedeeld en rozenkransjes gegeven aan groot en klein, terwijl de kindergezichten van vreugde straalden, toen daarbij voor hen nog wat sweetmeats ³⁾ werden gevoegd. Wij werden tot aan de boot gebracht, en er werd gewuifd en gegroet tot wij uit het gezicht verdwenen.

Een tweede bezoek had nog een ander doel: nl. een examen en prijsuitdeeling te houden op de Zondagsschool, die daar door den Eerw. Pastoor is opgericht. Examen en prijsuitdeeling! wat een grootsch idee! Stelt u echter geen Hollandsch examen en vooral geen Hollandsche

1) „De Heer zij gezegend.“ 2) Ontbijt. 3) Suikergoed.

prijsuitdeeling voor, waar prachtige boeken in groot aantal als prijzen worden gegeven. Neen! alles was „à la Sampson's Baai"; de prijzen hielden in schoonheid en waarde gelijken tred met het prachtig schoollokaal. De Pastoor had ons uitgenoodigd die prijsuitdeeling bij te wonen, wat wij gaarne deden. Onverwachts werd ZEerw. verhinderd bij de prijsuitdeeling voor te zitten en nu werd die eer op ons overgedragen. Wij deden dezen keer het reisje te voet, het is een wandeling van omstreeks $2\frac{1}{2}$ uur, en men moet een vrij steilen berg over; het is dus wel te begrijpen, dat vrouwen en kinderen van Sampson's Baai niet licht naar town ¹⁾ kunnen komen, vooral omdat zij niet zoo krachtig zijn als het sterke negerras, dat voor een marsch van 4 à 5 uur daags niet terugdeinst, zelfs niet al dragen zij een vracht op het hoofd, waaraan een sterke sjouwerman genoeg heeft. Onderweg deed een regenbui ons vreezen, dat de prijsuitdeeling in het water zou vallen, daar het huisje van Miss Ruth, zooals de Pastoor reeds schreef, veel heeft van een vergiet. Doch de regen bepaalde zich dien dag bij een enkele bui. Bij onze aankomst waren er reeds verscheidene Katholieken uit Philipsburg, die aan het verlangen van den Zeereerw. Pastoor hadden voldaan om bij de prijsuitdeeling tegenwoordig te zijn. Het schoollokaal is den lezer nu bekend: de kinderen zitten, voor zoover er zitbanken zijn, langs de muren, de overige zetten zich maar plat op den grond neer; wij zitten op stoelen in het midden van het vertrek met nog eenige belangstellenden, terwijl de overige genoodigden zich maar buiten behelpen en om wat te zien of te hooren het hoofd door deur of vensters steken; de onderwijzer, Mr. Edward de Weever, staat in een klein hoekje tusschen muur en tafel. Ach! ach! wat een behelpen; onwillekeurig maakt men een vergelijking tusschen de prachtige, ruime en aan zoovele eischen voldoende

1) Naar stad.

schoollokalen van het Moederland en het armoedig vertrekje, waarmee men zich hier behelpt; doch laat ons hopen op een betere toekomst.

Het examen begint; de kinderen lezen met heldere stem, en zonder eenige verlegenheid te doen blijken antwoorden zij op de hun gestelde vragen. Sommigen geven vrij goed den inhoud weer van hetgeen zij gelezen hebben; de onderwijzer stelt hen in staat nog andere blijken van hun kennis te geven en ook het onderzoek in de catechismus geeft volkomen reden tot tevredenheid. Wat ons ook vooral treft is de goede verstandhouding tusschen leerlingen en onderwijzer; op het eerste gezicht bemerkt men vertrouwen en liefde eenzerzijds, goedheid gepaard met ernst anderzijds. Wij gaven onze tevredenheid te kennen en spoorden de kinderen aan tot vlijt en goed gedrag; en nu kwamen de prijsjes voor den dag. O! hadt ge die oogen eens kunnen zien, toen een der bont gekleurde platen met breed vergulden rand werd getoond; en toen er eenige boekjes te voorschijn werden gebracht kwam er aan de uitroepen van vreugde bijna geen einde. De meest gevorderde leerlingen kregen zoo'n boekje, een beknopt verhaal der Bijbelsche geschiedenis, allen ontvingen zulk een rijk vergulde plaat, zoo juist geschikt voor Sampson's Baai, een ander een klein schilderijtje en een rozenkrans; en nog blijder werden de gezichtjes toen het suikergoed werd rondgedeeld. Wij waren voldaan over hetgeen wij ondervonden hadden met betrekking tot onderwijzer en leerlingen, en getroffen over de tevredenheid der bewoners, die met hun armzalig schooltje reeds hoogst gelukkig zijn.

Moge dit schrijven eenigszins bijdragen om de belangstelling van Nederland's Katholieken voor onze arme Missie nog te verhoogen, wier geldelijke bijdragen, zooals wij hopen, den Zeereerw. Pastoor spoedig in staat zullen stellen om ook aan die schapen der hem toever-

trouwde kudde te kunnen geven, wat zij zoo zeer noodig hebben.

Aanvaard, Zeereerw. Pater Redacteur, enz.

Zuster M. REGINA,
PRIORIN.

St. MARTIN (Ned. ged.) 23 Mei 1894.

Zecreerw. Pater Redacteur.

Menige groote en bloeiende kerk in de Missielanden is aangevangen met het oprichten van een Angelus-klokje. Waar de middelen nog te kort schoten een gebouw op te trekken ter vereeniging der geloovigen, daar riep hen reeds de helderklinkende Angelus-klok tot gemeenschappelijk gebed; waar hoogst zelden een priester kon verschijnen om de Blijde Boodschap te verkondigen, daar predikte reeds de Angelus-klok met metalen stem de Menschwording van Gods Woord voor de verlossing der wereld; daar noodigde het reeds driemaal daags tot dankbaarheid aan den Verlosser voor de grootste aller weldaden.

Deze overweging gaf mij in, mijn arbeid onder de verlaten visschers van Sampson's Baai met het oprichten van een Angelus-klok aan te vangen. Dat was recht op het doel afgaan: de prediking van Jezus aan een onwetende en ongevoelige bevolking; dat was voor hen de aanwijzing van een vereenigingspunt, dat later onder den zegen der Moeder Gods tot een net dorpskerkje moest aangroeien.

De kerk van Philipsburg, de hoofdplaats der kolonie, had twee klokken, waarvan de eene rechtens toebehoorde aan het Koolbaai-district, waartoe ook Sampson's Baai behoort. Bij het afbranden der kapel van St. Rosa, in het Koolbaai-district was alleen de klok gespaard ge-

bleven. Naar Philipsburg overgevoerd, werd zij aanstonds om hare deugdelijkheid in gebruik genomen, terwijl aan de andere klok het zwijgen werd opgelegd, als van minder gehalte en niet in harmonie met de nieuwe.

We hadden dus niet ver naar een klok te zoeken, toen het plan opkwam om het volk van de „Baai” het „Engel des Heeren” te laten bidden. Door de meer ijverigen mijner parochianen werd het denkbeeld aanstonds krachtig toegejuicht; en zij wilden zelf aan de oprichting deel hebben.

Op een frisschen December-morgen, vóór nog de zon over de bergen voor Philipsburg was opgegaan, verlieten een dertigtal reizigers langs verschillende wegen het sluimerend stadje. De middelen van vervoer waren niet voor allen dezelfde. Sommige bereden een fijnen — geleenden — telganger; anderen roeiden over zee naar de plaats van bestemming; de meesten achtten zich het veiligst met den grond onder hun voeten en gingen dus „per pedes Apostolorum” den tocht over de bergen ondernemen. Ik zelf besteed mijn trouwen Hektor, die gewind en galant met me wegijlde.

De heldin van den dag, de klok, werd aan de zorgen van den meester timmerman George Stephens toevertrouwd, die haar in zijn eigen boot kon vervoeren, en die een gestoelte zou oprichten om haar in te hangen. De *lunch* ging in dezelfde boot: brood, eieren, thee en suiker. Die het een weinig beter stelden voorzagen zich ook van eenige „blikjes” zalm, gezouten vleesch of ham.

Op Sampson's Baai is volstrekt niets, ook niet voor goud te krijgen. Zelfs regenwater moesten we in ontzaggelijk groote flesschen van bijna 10 liter inhoud — hier „demijohns” genoemd — met ons medevoeren. Het welwater, dat de werkzame bewoners der baai in schuiten voor zich zelve aanvoeren, is zóó zwaar voor iemand die er niet aan gewoon is, en zóó onaangenaam werkend op een vreemden maag, dat het ongetwijfeld iets.

in ons zou te voorschijn geroepen hebben, wat onvoorzichtige bezoekers der Rotte-stad vroeger den „Rotterdammer” plachten te noemen.

Eenmaal in het Koolbaai-distrikt aangekomen, is men nog niet zonder moeite op Sampson's Baai. Twee wegen staan open, maar beide stuiten op het water, dat Sampson's Baai van Koolbaai scheidt. De eene weg is goed gebaand en kort, maar brengt u naar een plek, waarvan twee puike roeiers u in geen twintig minuten naar de Baai brengen. De andere weg voert u naar een plaats, waar de overtocht per boot in een halve minuut geschieden kan. Maar deze weg heeft het ongerief van dikwijls door het getij te worden overstroomd, zoodat hij u de keuze laat door zijn water en modder te plassen of hem links te laten liggen en door de doornige struiken te worstelen, hetgeen men er zelden zonder kleerscheuren en bloedvergieten afbrengt.

Bij deze gelegenheid waren echter de meeste voetgangers verstandig genoeg geweest een extra-paar kousen en schoenen mede te nemen, zoodat ze naar harte-lust door den modder konden hotsen en klotsen. Als ik hier aan mijn reisgezellen het bezit van kousen en schoenen toeschrijf, dan moet u daaruit *en passant* opmaken, dat ik de élite van mijn parochie bij me had. Dergelijke weelde-artikelen treft men bij drie vierden mijner geloovigen niet aan.

In ieder geval, de ruiters en de voetgangers bereikten eerder de Baai dan de boot met de zeevaarders, de klok en de provisie. De zeereis was niet al te voorspoedig geweest. De eerste passagier, de klok, die reeds een halve eeuw aan slingeren gewoon was en weêr en wind weerstaan had, was natuurlijk geheel frisch gebleven, en had als ballast krachtig medegewerkt, de schommelingen der boot te verminderen tot grooten troost der ongeoeffende zeereizigers. Niettemin waren de meesten van de „ladies” zeeziek geworden. Ze hadden wel geen

zeebeenen noodig gehad op hun zitplaatsje in de nauwe boot, zeemagen hadden hun beter van pas gekomen.

Hoe groot belang men ook stelde in de klok, het middelpunt en het doel onzer onderneming, de voetgangers waren zóó vermoeid en de zeereizigers zóó ontdaan, dat het eerste uur na de aankomst vrij saai besteed werd met het zetten van thee en het maken van toilet. In hun eigenaardige West-Indische natuur hadden sommigen zelfs voor vijf minuten spijt, dat ze ooit gekomen waren en wenschten ze zich maar dood: zoo slap en hangerig, zoo lusteloos en zwaarmoedig had de reis hen gemaakt. Deze zelfden waren later op den dag, merkwaardig genoeg, het ijverigste in het zingen der „hymns” en het ophijschen der klok.

Wie er mocht luieren, niet George de timmerman en de jongelui die hem hielpen bij het oprichten van den houten klokkestoel. Hamer en beitel, zaag en schaaf, planken en balken, spaanders en krullen, hadden in een oogenblik het hofje van Miss Ruth in een timmermanswinkel herschapen! Daar was ook haast bij: het was intusschen al negen uur geworden, en om twaalf uur moest het eerste Angelus geluid worden.

Ik zat zelf ook niet stil. Ik liep onder de schaduw der giftappelboomen mijn *plan de campagne* nog eens te overdenken, dat ik dagen te voren reeds doordacht had. Om te voorkomen, dat mijn jeugdige gemeentenaren van beider kunne de godsdienstige onderneming van den dag in een *picnic*, of in een *spreet* zouden verkeeren, moesten ze worden bezig gehouden niet door lange maar door vele oefeningen. We zouden daarom vijfmaal vergaderen: om half tien, om elf uur, om half één, om twee en vier uren. En om de klok het uitgangspunt te maken van elk sermoen, begon ik met haar aan het volk van Sampson's Baai voor te stellen als verkondigster van de Verlossing door de Menschwording — wat op een uitleg van den „Engel des Heeren” neerkwam — en als prediker

van de groote dingen der toekomst: dood, oordeel, hel, hemel, waaraan zij ons telkens herinneren moet.

Ik zal u niet vermoeien met de verdere uitwerking van dit program. Nog een enkel woord over de wijze waarop de klok in haar plaats kwam, en het ongeval dat zich daarbij bijna voordeed.

George had de klokkegalg om half twaalf kant en klaar. Niet zoo spoedig hadden de kranige jongens van de Baai uitgevonden waarvoor al dat getimmer diende, of ze zaten met halve dozijnen boven op het houten gevaarte. Eén van hen had zelfs de stoutheid te doen als of hij de klok was, en hing slingerend met een paar vingers van elke hand aan de plaatsen, waar de as der klok moest aangebracht worden. Het waagstuk gelukte echter niet volkomen, en de jongen viel, schijnbaar met groot geweld, door de balken heen op den grond. Weinigen onzer waren op de plaats tegenwoordig, maar een kreet van ontzetting weerklonk door het dorpje. Toen ik me naar de plaats spoedde, vanwaar het geluid kwam, snelde de oude Sebastiaan, Ruth's echtgenoot, me tegemoet met den uitroep: „o Father, daar is een jongen in de klok geklommen, en hij viel van boven naar beneden; gij kunt begrijpen, dat hij zich bezeerde.”

Terwijl ik als een andere Dominicus, die bij den gevallen verver geroepen werd, ernstig plan had eventjes een mirakel te gaan doen, kwam me de jongen al tegenloopen met den vroolijken uitroep: „’t ain’ nottin’, ’t is niets, alleen een wond aan mijn hoofd en wat bloed aan den neus; ik ga van me leven geen klokje meer spelen.”

Later gaf me dit geval een gereede aanleiding tot de stof, hoe de klok ons moet herinneren aan den dood.

Toen het naar twaalf uur liep, was de geheele kudde bij elkaar, om de klok in haar plaats te zien hijschen en het eerste „Angelus” te bidden. Toen echter George met zijn werklui de klok begon te lichten, rees er van

alle kanten een levendig protest: zij waren met den Father medegegaan om de klok op te richten, zij wilden allen een werkzaam deel in den arbeid hebben; zij moesten mede ophijschen; als het touw te kort was om allen gelegenheid te geven tot trekken, moest men er maar een stuk aanknoopen; allemaal moesten ze mee doen.

George en ik zelf zagen onmiddellijk in, dat de gedachte nog zoo onredelijk en onaesthetisch niet was; en na minder dan twee minuten stonden een dertigtal Philipsburgers aan het touw, gereed om de commando's op te volgen van George, die intusschen naar boven geklommen was om den gang der klok te richten en haar in haar plaats te brengen. Al die handen maakten het werk licht. Al die „ladies” en „gentlemen” van de families Stephens, Rozea en De Weever (wier namen ik hier dien te vermelden) hadden in katholiek enthousiasme de klok en de geheele Baai wel hemelhoog willen opvoeren.

De klok vloog dan ook met zulk een vaart omhoog, dat ze met geweld tegen het bovenstel van het gestoelte stiet, en de arme George bijna naar beneden tuimelde.

Alhoewel, de klok kwam tot rust, een rust waarin ze blijven, zal totdat het Nederlandsch publiek me in staat stelt, ze boven het ontworpen kerkje te verplaatsen.

Toen mijn horloge (een practisch geschenk van een Vaderlandsche weldoenster) twaalf uur aanwees, zou het eerste „Angelus” geluid worden; en als de eerste klare tonen der klok kalm en zacht over de hoofden der aanwezigen heen vloeiden, vielen allen op hunne knieën in het zand, hunne harten verheffend tot Jezus en Zijn H. Moeder.

Laat ik hier sluiten, Zeer Eerw. Pater Redakteur, met u en uwe vrome lezers de verzekering te geven, dat ik nooit een godvruchtiger „Angelus” gebed heb of zien bidden.

God geve, dat door de milddadigheid van Neerland's

katholieken deze klok weldra moge slingeren boven een kerkje !

Ik heb de eer mij te noemen van U,

Zeereerwaarde Pater,

Den onderdanigsten Dienaar en Confrater,

fr. P. L. SUERMONDT.

MISS.-APOST.

St. MARTIN, (Ned. ged.), 19^e Juni 1894.

Zeer Eerwaarde Pater Redacteur.

Het goede volk van Sampson's Baai kon niet langer op zijn kerkje en school wachten. Toen ik hun het bericht overbracht, dat ter eere van de Koningin van den heiligen Rozenkrans reeds 250 gulden uit de hand der milde Hollandsche burgers was gevloeid, dachten ze wel in staat te wezen met den bouw te kunnen aanvangen. Het loont de moeite hunne opmerkingen mede te deelen. Voor een steenen gebouw konden ze niet instaan, want ze waren geen metselaars en hadden geen steenen langs de geheele Baai, maar timmeren konden ze uitstekend, dat deden ze dagelijks aan hun booten.

Ik moest hun echter aan 't verstand te brengen, dat het gebouwtje, dat ik op 't oog had, juist geen negerhutje of visschershuisje moest wezen, en dat het ook niet bij den eersten orkaan de beste in de zee mocht geslingerd worden, en verder dat we daar geen scheepstimmerlui, als *zij* waren, maar een volbloed timmerman voor noodig hadden. Zij erkenden gereedelijk de juistheid mijner opmerkingen, en gaven vooral gaarne toe, dat zij nog nooit een houten huis hadden opgetrokken; ofschoon toch, zoo vervolgden ze, de bouw der visschersbooten zeer veel bekwaamheid van den kant des werkmans veronderstelde, en dat toch, alles wel beschouwd, het eenige verschil tusschen een schip en een huis een verschil van stand was; ik had maar een plankenhuis om te keeren,

de ramen en reten dicht te kalefateren, om te zien hoe het dak de kiel en de vloer het dek van een schip werd, aanstonds gereed om van stapel te loopen; zoo ook zoude een omgekeerde schoener, op 't land gehaald en van ramen voorzien, een zeer „comfortable” huis kunnen worden, tot betrekken gereed.

Al zulke verstandige redeneeringen leidden mij er toe, om den knoop maar door te hakken, en hun beslist te zeggen, dat ik reeds onderhandelingen met een bekwaam timmerman had aangeknoopt, denzelfden, die den klokkenstoel gebouwd had, George Stephens, hun allen welbekend.

De brave lieden riposteerden nu niet langer, maar zouden toch gaarne weten of ze hopen mochten op een spoedig begin met den bouw.

Dat was juist de moeilijkheid. Kon ik den bouw aanvangen vóórdát de fondsen bereikbaar waren? Of m. a. w. kon ik 't vel verkoopen vóórdát ik den beer geschoten had? Wat waren 250 gulden voor een gebouw, dat 1000 à 1500 gulden zou moeten kosten? De oude, bijna blinde, maar wijze Sebastiaan trachtte me uit mijn twijfel te helpen met de volgende „speech”:

„Reverend Father Priest (sic), de grauwe staar heeft bijna alle licht uit mijn oogen verbannen, maar ondanks dat, of misschien zelfs ten gevolge daarvan, blik ik altijd met vertrouwen in de toekomst. Ik heb jaren en jaren, nacht op nacht de zee bevaren en op diepten van niet zelden 200 vademen mijn vischkorven uitgeworpen en op gehaald. Al dien tijd landde ik mijn vangst aan de baai van Philipsburg, juist achter uwe kerk en pastorie; en als ik dan uren en uren te wachten had, totdat de vischvrouwen mijn waar aan den man hadden gebracht, dan zat ik uren en uren naar uw kerk op te kijken en stelde me honderden malen de vraag of zoo'n Godshuis nu nooit op onze eigene baai zou kunnen verrijzen. Ruth, mijn vrouw, dacht en zei steeds, dat we zoo iets nooit meer zouden beleven. Maar *ik* was altijd vol vertrouwen, ik

zond altijd een apart gebedje daarvoor ten Hemel. Een kerkje, zoo zei ik altijd, zal de eerste stap zijn tot den bloei van onze Baai. Als het gouvernement dan nog eenige kalkkroten laat springen en een paar honderdduizend ton zand uit de baai en 't meer laat graven, dan krijgen we hier een prachtig droog dok, waarbij dat van 't eiland St. Thomas maar kinderwerk zal zijn. Er zullen dan groote koopvaardijers en oorlogsbodems hier ter reede komen. Elk plekje grond van deze zandige landstreek wordt dan kostbaar bouwterrein. Sampson's Baai wordt dan een stad, en wij allen worden reeders, kapiteins of stuurlui. Maar, zei ik altijd, de zegen moet met een kerk beginnen. Zoo lang we nog geen goede Christenen zijn, behoeven we op dien voorspoed niet te rekenen."

Hier hield de grijsaard op, terwijl zijne doffe oogen voor een oogenblik een glans aannamen van blijde hoop. Ik wilde zelf niet spreken, om den goeden indruk niet weg te nemen van de onwillekeurige preek van den ouden heer.

"Maar om op Uw moeilijkheid neer te komen, Reverend Father Priest," ging de Patriarch eindelijk voort, „U durft met 250 gulden het werk niet te beginnen. Is er dan niemand in Marigot die U een duizend gulden wil voorschieten? De rijke lui van dit eiland weten toch zeer goed, dat ze op een woord uit 't Moederland vertrouwen kunnen. Ik voor mij heb een onbeperkte hoop op de Koningin van den heiligen Rozenkrans; en dat dunne groene boekje met Haar beeltenis en dat van den grooten Paus op 't front, als het U in de drie eerste maanden al 250 gulden aanbrengt, zal zeker in 8 of 9 maanden voor 1000 gulden instaan."

"Alles zeer schoon gezegd en gepland," sprak ik tot den vurigen oude, „maar als de verantwoordelijkheid heelemaal op U neerkwam, zoudt gij ook wel wat voorzigtiger wezen."

„Zeer zeker, de Father heeft gelijk, viel Ruth in

zich tot Sebastiaan keerende, „gij zoudt den Father in moeilijkheden brengen. Verbeeld je, dat de collecte om een of andere reden niet tot stand kwam, of het geld onderweg verloren ging, wat ramp zou dat wezen! Hoe dan de geleende 1000 gld. terugbetalen? Kennen wij de groote heeren en geldvoorschieters niet bij onder-vinding? Ze zouden den Father uitverkoopen en op straat zetten! O, die Franschen, 't zijn Portugeezen, 't zijn Spanjaarden!”

Zoo zeide de zachtzinnige Ruth, die met elk woord luider en toorniger sprak. Sebastiaan, anders de verpersoonlijkte goedheid en zachtheid, knikte nu goedkeurend bij elken uitval van Ruth, fronste zijn groote grijze wenkbrauwen, en verviel toen in een mijmering over die „Spanjaarden”, van wie hij niet veel goeds scheen ondervonden te hebben.

Al die bonte woorden hadden me tijd en moed genoeg gegeven om een plannetje op te maken, dat strookte met alle regels der voorzichtigheid en met het vurig verlangen van 't volk. Ik zei hun, dat ik er niet tegen op zag om met een gedeelte van de kerk te beginnen en dat ik wel iemand zou weten te vinden die mij op de inschrijvingen in „De Rozenkrans” 500 gulden wilde voorschieten. We konden dan beginnen met een gebouwtje van 12 bij 18 Engelsche voet, waarin minstens 40 kinderen konden schoolgaan en nog plaats zou overblijven voor een altaartje of liever voor een langwerpige tafel, want van een eigenlijk gezegd altaar kan nog geen spraak zijn. Dan hadden we een plaats voor school en godsdienstoefening, die al tweemaal grooter was dan die we tot nog toe gebruikten. Later, als de collecte meeviel, konden we er de andere helft bijbouwen; ja zelfs, als de som tot 1200 gld. zou stijgen konden we bij Pastoor Frie op Santa Rosa een gepolychromeerd altaar bestellen, dat gedurende den schooltijd door een gordijn van de rest van het gebouw kon gescheiden worden.

Toen er nu een goedkeurend gemompel uit de aanwezigen opging, ontwaakte Sebastiaan uit zijn mijmering en riep gemelijk uit: „Ja, die Spanjaarden!” De goede oude heer was zoozeer verdiept geweest in zijne overwegingen omtrent histories die hij vroeger met „die Spanjaarden” gehad had, dat ik hem tot groot vermaak der aanwezigen, al mijn voornemens opnieuw moest mededeelen.

Toen ik kort daarna in 't bootje gezeten de Baai verliet, klonken er luide kreten van vreugde en bijval over het meer.

Dus, Zeereerw. P. Redakteur, met het oog op en in verband met de goede gaven van de vrienden in het Moederland, begin ik al vast een gebouwtje op te slaan dat ik later verdubbelen kan.

Uw dienstvaardige Dienaar en Confrater,
fr. P. L. SUERMONDT.

MISS. APOST.

St. MARTIN (Ned. ged.), 8 Maart 1897.

Zeer Eerwaarde Puter Redacteur.

Het is me ontgaan of ik U al eens geschreven heb over het halve kerkje van Sampson's Baai en de wijze waarop het dienst doet voor mijn arme visschers.

Ik vrees werkelijk, dat ik den schijn gehad heb te kort geschoten te zijn in dankbaarheid, en dat ik in Uwe oogen al te lang gewacht heb met U over genoemd kapelletje te onderhouden, waarin U en zoovelen Uwer lezers zulk een edelmoedig belang stellen.

Als eenige verklaring van mijn gedrag kan ik aanvoeren, dat mijn werk op Sampson's Baai voor een langen tijd op eene alledroevigste wijze is verijdelde geworden; iets dat ik U natuurlijk niet graag mededeelde. Nu alles weer in orde is, durf ik er wel van spreken.

Mijn volkje heeft niet al te best opgepast. Het heeft er gespannen op de Baai. Er is gevochten, gevloekt, bloedgestort; men heeft mekaar bestookt met palen, blokken, steenen, roeispanten, zeehoornen; dat alles omdat men in elkaar's vischwater gekomen was.

De vrouwen en kinderen mengden zich in den strijd; oudjes van over de 70 jaren huilden en jankten van machteloze woede.

De wilde kreten en verwenschingen van mannen en vrouwen klonken me een mijl ver over het „Simpson's Bay Lagoon" in de ooren. Want het geval wilde, dat ik juist op dien vermaarden Woensdag achtermiddag,

4 Maart, op het punt stond het meer over te steken, om 's avonds te preeken en des anderen daags de H. Mis te lezen en Catechismus te houden, volgens gewoonte.

Toen ik daar in stomme verbazing van de hoogte van mijn paard over het meer naar 't ellendig strookje gronds heen staarde, waarvan die onmiskkenbare geluiden kwamen, stelde ik me de vraag of ik geen haast zou maken, de gemoederen te gaan bedaren. Maar ziende, dat er niemand was om mijn paard over te nemen, en man noch muis om me over te roeien (allen, compleet allen, zelfs die aan den oever woonden, waar ik stond, waren met hun booten naar het slagveld overgestoken) en verder overwegende van den eenen kant, dat mijne tusschenkomst vruchteloos mocht zijn zoolang de gemoederen derwijze kookten, waardoor ik in prestige kon verliezen, en van den anderen kant, dat ik zelf geen held was, aangezien snorrende projectielen en zwiepende stokken en gramstorige menschen me altijd op een eerbiedigen afstand hielden, maakte ik eenvoudig rechtsomkeert, de zaak aan de Voorzienigheid aanbevelende.

Weinige dagen later vond ik uit, dat ik in mijn vrees wijselijk gehandeld had. De brieschende toorn van mannen en vrouwen, van kinderen en oudjes was alle perken te buiten gegaan. Ze toonden dat in deze tropen hun huid wel blank gebleven was, maar dat alle kwaadaardige venijnigheid en ziedende drift van tropische volken hun in 't gemoed was gevaren.

Tegen den haat en nijd op dezen éénen dag ontstoken, heb in over 't jaar moeten vechten. Den duivel van haatdragendheid had ik hier nog weinig ontmoet. Het is een ondragelijke gast. De duivel van dronkenschap wordt hier alleen omtrent Kerstmis en Nieuwjaar waargenomen. De duivel van ontucht vaart altijd wel rond, maar hij overschrijdt de perken der natuur niet, hier op Sampson's Baai.

Geen enkel mijner communicanten, — ik had er nog

maar 13 — hebben dit jaar hun paaschplichten kunnen waarnemen.

Men klaagde elkaar voor den rechter aan; en in elk nieuw proces vond de haat versch voedsel. Alle partijen werden op hun beurt veroordeeld, en het verloop der zaak veroorzaakte gedurig nieuwe uitvallen van verwoeden haat. En nadat de veroordeelingen waren uitgesproken en in Curaçao geratificeerd — ze hadden natuurlijk allemaal eenigen tijd te „brommen” — gaf het heengaan naar en het terugkeeren uit de gevangenis wederom nieuwe aanleiding tot gevoelens van diepe afkeerigheid en innig gemeende verwenschingen.

Die haatdragendheid hield aan, ondanks mijn preeken en bidden. Alle veertien dagen, als ik de plaats ging bezoeken, kon ik me voorbereid houden op verhalen van nieuwe uitvallen, van lasteren, kwaadspreken, schelden en vervloeken. Ik heb alle moeite aangewend dien angel van den haat uit hun hart te rukken. Volgens het Christelijk beginsel, *zulig zijn de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde bezitten*, trachtte ik die echt apostolische deugd zoo volkomen mogelijk in mijn omgang met hen te beoefenen; in mijn preeken heb ik hen bezworen, bedreigd en tegen hen gebulderd als een profeet. Alles bleef zonder eenig zichtbaar gevolg. Dat ik hun de H. Communie weigerde, had misschien nog den meesten indruk, zelfs op diegenen, die nog geen communicanten waren.

Tijd, die groote dokter, bracht ook hier genezing aan. Ik durf zelfs zeggen, dat de zaken er op verbeterd zijn. Mijn volstrekte onpartijdigheid, en mijn voortdurend aandringen op liefde en vergevensgezindheid, heeft de heiligheid van een echt Christelijk leven in hunne oogen verhoogd, en hen meer aan den Priester verknocht.

Nu na den storm de lucht is opgeklaard, durf ik weer met vertrouwen in de toekomst blikken en mijn volkje in Uwe gunst recommandeeren.

Misschien zal het niet ongevallig zijn eene beschrijving te vernemen van mijn tochten naar Sampson's Baai. Laat ik mijn laatste bezoek daar als type nemen, dan weet U juist wat soort van werk ik daar alle 14 dagen doe.

Het is Woensdag in den namiddag. De hitte der zon neemt af. De Thermometer geeft binnen nog altijd 80 graden aan, maar de intensiteit der hitte in de zon neemt af. Het wordt ongeveer tijd, dat men zijn buitenwerk weer beginnen kan, dat wil zeggen, werk dat men tot dien tijd kan uitstellen. Het is hier een verkeerde politiek, veel in de zon uit te gaan. Tusschen 10 en 4 uur is het voorzichtig zoo veel mogelijk binnen te blijven, ten minste voor Europeanen.

Kon ik nu maar in een tilbury gaan, dan had ik schaduw en rust, maar den steilen heuvel te voet te beklimmen, het paard leidende, is zeer vermoeiend, dus maar liever te paard langs een korteren weg, ofschoon over een hoog maar minder steil bergpad, niet geschikt voor een voertuig. Ik ben niet alleen; mijn kleine misdienaar, John Georgo Molensteijn, 9 á 10 jaar oud heeft den pony beklommen, voor den dienst van Sampson's Baai door een milde hand geschonken. Mijn kleine kameraad heeft groot vermaak in den tocht. In zijn zielenijver zou hij gaarne in de stad al gaan galoppeeren. Hij kijkt naar rechts en links, vooruit en achteruit, of men wel ziet, dat hij een goed ruiter is, en dat hij een voorname post bekleed in de kerkelijke hiërarchie. Iedereen weet wat groote diensten hij presteert, hoe gemakkelijk hij zijn latijn spreekt, en het volk is gulhartig genoeg om den „altarboy" zijn volle waarde toe te kennen.

Jammer dat Koolbaai-berg in den weg ligt, anders konden we in 20 minuten den oever bereiken. Op den vlakken weg kan men galoppeeren, draven en passen of telgaan, maar bergop gaan beduidt stappen, eeuwig langzaam stappen, zigzag over het pad. Ik weet niet wat de muilen doen in de Alpen: onze paarden of liever

paardjes loopen zigzag heuvelen op en af, en de voorzichtigste methode is maar, om hen aan hun lot over te laten, je kunt je gerust aan hen toevertrouwen. Ook het paard breekt niet graag zijn nek, volgens de aanmoediging van Pastoor Mulder van Saba.

Ik weet niet of het de moeite waard is hier even te verhalen, dat ik op Saba zonder den minsten twijfel mijn hals of ruggegraat zou gebroken hebben in den val van Pastoor Mulders kleine „Jane”, als ze vallende in haar zigzag-gang, niet naar den berg, maar naar den afgrond gekeerd geweest was. Ik weet positief, dat „Jane” zich later dood heeft geloopt op Statius en dat haar veulen zelfmoord pleegde, met halverwege over een heining te springen, waarbij het arme dier zich het lijf verscheurde.

Ik vertel dit alleen maar om u te doen zien, dat er hier gevaren zijn te land; van gevaren ter zee maak ik liefst geen melding. Pastoor Kors van St. Eustatius weet daar meer van, als hij eens bij een nabuur wil overstappen, om te gaan biechten. De zeereis duurt niet heel lang, maar om er u een idee van te geven, durf ik het vergelijken met een tocht over de Zuiderzee, in een boot van 6, à 7 ton, met één mast en een goede bries.

Geen gevaar nu hier op „Sampson's Baai Lagoon”; geen ziekte geen zeeën, geen brekers. De eenige hatelijke liefhebberij hier is het spatten van de golfjes, die sterk genoeg zijn om je in de 20 minuten van den tocht onplezierig nat te maken, Mijn kleine vriend, de misdienaar is hier op eens van een ruiter in een zeeman herschapen. Enkel schijnt hij minder op zijn gemak; een zeeg paardje is meer waard dan een lekkend en spattend bootje, zoo denkt hij, te oordeelen aan zijn krullende lippen,

Mag ik hier een punt zetten? Over 14 dagen hoop ik mijn verhaal te vervolgen. Intusschen bied ik u, Z.Eerw. Pater, mijne gevoelens van hoogachting en dankbaarheid aan.

Uw toegenegen Confrater,

fr. P. L. SUERMONDT.

Miss. Apost.

St. MARTIN (Ned. ged.), 21 Juni 1897.

Zeereerw. Pater Redacteur!

Het is onnoodig er doekjes om te winden: het vervolg van mijn brief komt veel te laat. Als eenig, maar ook, hoop ik, afdoend excuus kan ik aanvoeren, dat ik in mijn haast geen copie bewaard had van het eerste gedeelte, en zoo den draad van mijn verhaal kwijt was. Ik wist niet meer of ik nog op Koolbaai-berg was of al in het kerkje zelf. Er zat dus niets anders op dan wachten tot dat de brief gedrukt in mijn handen kwam, gelijk van daag geschied is. En nu haast ik me, vóór het vertrek der mail naar Europa, U mijn vorig schrijven in het geheugen terug te roepen en mijn verhaal te vervolgen.

In mijn vorigen brief, heb ik u een overzicht gegeven van de ongelukkige vijandschappen op Sampson's Baai, die mijn werk daar zoo lang verijdeld hebben. In dien zelfden brief heb ik ook eene beschrijving begonnen van mijn twee-wekelijksch werk op dat zonnige en drooge stukje grond, onder mijne blanke visschers en hunne familiën. Hiermede ga ik nu voort.

Voor dat we voet aan wal zetten — ik en mijn Misdienaar John George en Gustave, de roeier — dringt ons de geur van droogende vischnetten, verdaagde visch en rottend zeewier tegen den wind in den neus. Dat Gustave het ruikt, durf ik niet beweren; hij is in die atmosfeer geboren en getogen. Mijn misdienaar is al diplomaat genoeg om geen teekenen van afkeer te toonen,

die tot niets zouden baten; ik zelf, na ondervinding, veroorloof me de weelde van eene sigaar tegen deze bekoring tot een gevoel van landelijke zeeziekte.

Een juichende en dansende rij schoolkinderen ontvangt ons. Mijn aankomst is steeds eene gebeurtenis van belang. Voor andere vreemdelingen, als ze al een paar malen in een jaar hier vertoeven, loopt men gewoonlijk zoo hard niet. Ofschoon zij wel weten, dat men hun armoede kent, willen zij die liever toch niet toonen. Daar is in dit volk een edele trots, om hun armoede niet beschimpt te willen worden. Het is een formeele leugen te zeggen, gelijk sommigen hier doen, dat het volk van de Baai schuw is en weg schuilt als zich een vreemdeling vertoont. Dat men voorzichtig is, vooral met vreemde gasten en dat men zich liefst netjes voordoot, zijn een paar van de vele eigenschappen, die dit volk sieren. Ik heb vroeger ook met anderen gedacht, dat hunne gereserveerde houding aan blooheid was toe te schrijven, tot dat ik hen zelf leerde kennen en door hun gerusten oogopslag, hun frisschen blik en gereed antwoord tot het tegendeel moest besluiten.

Het kerkje is niet ver van de landingsplaats, nog geen 50 meter. Miss Ruth (die ik bij een vorige gelegenheid bij u heb ingeleid) heeft de deuren en ramen al geopend, den vloer geveegd, de banken (schoolbanken) geschrobd, de spinnewebben van staties en beeldjes verwijderd en de kaarsen gesnuit. Jammer dat zij ook niet met de lampen overweg kan!

Na mijn zwart reizigerspakje met het habijt verwisseld te hebben, dat ik er daar op na houd, is mijne voorname zorg de lampen na te zien. Een lamp met een glas er op en met eene ronde pit is hier iets onbekends, zulk een pit wel te bereiden een onmededeelbaar geheim.

O, wat eene ellendige ondervinding heb ik al van die lampen. Wat eene nietigheid toch al in staat is om iemand in verlegenheid te brengen, boos te maken en

schrik aan te jagen. De lampen op Sampson's Baai hebben me meer besogne gegeven dan eenige andere mogelijke omstandigheid. Met glazen heb ik mijn handen opengereten, mijne oogen bijna geruineerd en zijn de bloote voetjes der schoolkinderen verscheurd, met petroleum heb ik mijn habijt bemorst, den vloer gedrenkt, de lucht verpest, mijn boeken bespat, het geheele kerkje haast in brand gezet! De hemel vergeve mij mijn onwilkeurige uitboezemingen van toorn en mijn egoïstisch verzuchten om behoud en medelijden.

Ik ben er zeker van, dat u er den gek mee scheert, dat ik het nazien van lampen een missionariswerk schijn te noemen, maar ik verzeker u, dat ik liever een preek maak en een tocht van twee uren in de zon onderneem, dan 4 lampen in orde te brengen en op genade van die lampen een avonddienst te houden. Wat een treurige zaak, na alle beste zorgen op eenmaal in het volle van den dienst de kerk vol walm te zien, terwijl zwarte vlokken als zwarte sneeuw neerdalen op het hagelwit altaarlinnen. Wat aangename verrassing, als plotseling in den gang van uw sermoen een lampegglas in stukken barst en rinkelend zich over den vloer verspreidt, waar de ongedekte voeten geen grooter vijand kennen dan glasscherven! Zelfs wanneer je reden hebt te denken, dat nu ten minste alles tamelijk goed zal afloopen, dan komt er een onverwachte windvlaag uit het zuiden onder den pathos der peroratie, die de gemeente in duisternis hult. Tableau! Ik kan niet helpen, dat die lieden een gevoel voor incongruiteit hebben en dat ze bij zulke gelegenheid onder de preek lachen. Ik doe zelf mee als iemand die kiespijn heeft.

U vraagt me misschien waarom ik me zoo lang met die onverkwikkelijke lampengeschiedenis bezig houd? Wel, alleen om mijn gal eens uit te storten, en om u en uwe lezers te doen zien, dat het wezenlijke harde van het missionariswerk altijd niet ligt in het verdragen van

het klimaat, in het maken van lange tochten, in de hardheid der harten, waaraan men allemaal spoedig gewoon wordt, maar in duizende kleine ongeriefelijkheden, die zich onophoudelijk in nieuwen vorm voordoen. Om u er echter niet te veel mede te vermoeien, zal ik ze verder maar verkroppen.

Ik ga dan van mijn stokpaardje af, waaraan ik blij ben na vier jaren zwijgens eens den breidel te hebben kunnen vieren. Ik weet dat sommigen mijner oude kennissen in Holland me zullen uitlachen om mijn ongeduld en onridderlijkheid in zake de lampen, maar ik heb mijn hart eens lucht gegeven, ik gevoel me er te beter om. Mijn liefderijke wensch is, dat niemand uwer ooit zulke onaangenaamheden op lampengebied moge ontmoeten, als ik gedaan heb.—

Wat mijne goede lieden op Sampson's Baai betreft, gelijk andere Engelsch sprekende rassen, houden zij ongeloofelijk veel van avondpreken. Van 's morgens vroeg af tot 5 á 6 uur 's avonds zijn ze vol „business”; daarna verwaardigen ze zich wel eens aan hun ziel te denken, maar liefst, echt gereformeerd, langs den lijdelijken weg van luisteren. Op het punt van zaken en ondernemingen toonen ze veel oorspronkelijkheid, maar op het meer geestelijk gebied van vrome gevoelens en godsdienstige overdenkingen leggen ze veel minder eigen aandrif en vanzelfheid aan den dag, ofschoon ze er zeer gevoelig voor zijn als ze hun van den preekstoel komen aanwaaien.

Dit geldt bijna als algemeene regel voor de Protestanten, en is ook veelal doorgedrongen of overgebleven bij hen die nu Katholiek zijn. Voor zoover deze opmerking St. Martin betreft, kan ik dit door eigen ondervinding staven, voor andere landen kan ik me beroepen op schrijvers in zulke eminent katholieken bladen als de *Tablet* en de *Weekly Register*.

Hierna begint u waarom ik me de moeite moet

geven om op de Baai avondpreeken te houden. Maar ik mag het haast geen moeite noemen, want dit werk is verre van onaangenaam. Voor eerst is er geen lange voorbereiding noodig voor het houden dier preeken, daar ik hun een geestelijk brood breek reeds eenige dagen te voren hier in de stad Philipsburg wel versneden.

Andere jonge predikanten, dunkt me, moeten het ook ondervonden hebben, dat zulk een preek een tweede maal veel beter van stapel loopt, vooral als men in een vreemde taal moet spreken! Een andere zaak, die het preeken op Sampson's Baai mij niet moeilijk maakt, is de afwezigheid van alle kritiek. Voor letterzifters is daar geen plaats. Als nijvere bijen neemt het volk gretig het goede op. Dit is eene ware verlichting, ten minste voor mij. Overal elders sinds mijn verblijf op de Bovenwindsche eilanden, moest ik vreezen schimpers en afdingers in mijn gehoor te hebben. Hier op de Baai kan men zijn vleugelen vrij ontplooien; wat de vlucht ongetwijfeld grootelijks bevordert.

Lach nu niet om die „vlucht”; deze ongeletterde visschers zijn ten hoogste ingenomen met wat „vuurwerk”, waaraan de methodistische „local preachers” hen vroeger gewoon gemaakt hebben. U weet wel dat St. Paulus voor de Grieken op Grieksche wijze sprak, zoo moet ik me ook wat accommodeeren naar den smaak van mijn gehoor. Ik ben blij, dat ik het na zes jaren ver genoeg gebracht heb, om hierin aan wie dat verlangen eenigszins te gemoet te komen.

De avonddienst wordt opgeluisterd met tal van populaire gezangen, waarvan zich de jongelui hier met vlugheid meester maken. De in Amerika meest gezochte liederen ter eere van het H. Hart, de H. Maagd, St. Joseph enz. enz. kennen ze allen van buiten. Ik heb hen ook de Litanie van alle Heiligen en de zeven boetsalmen koorgewijze leeren bidden met enkele andere verheven gebeden der kerk. Het is een lust ze die psalmen

te hooren reciteeren, met een godsvrucht, een regelmaat en nadruk, dat er alleen een paar flinke basstemmen schijnen te ontbreken om u aan een koor van oude monniken te herinneren.

De afwezigheid van het H. Sacrament maakt deze avondoefening koud voor iemand die aan een geregeld bediende kerk gewoon is, maar onze goede visschers zijn reeds uiterst voldaan met een plechtigheid zoo indrukwekkend als de Benedictie met het heilig Kruis.

Na den dienst is de kerk onmiddellijk in eene receptiekamer veranderd. Uitgesterkte handen en handjes stuwen om me heen. Ik neem plaats in den schommelstoel, waarin John George gedurende de preek getroond was en de heele vergadering passeert de revue. Ik heb die receptie zelf niet ingevoerd of uitgelokt; men is er mée begonnen uit beleefdheid en ik kan en wilde het zoo botweg niet afschaffen. De vriendelijk toegestoken handen zijn misschien niet juist geheel besmettingloos, want het is hier een blaar- en builachtige streek. Als de bijbouw gereed is, is alle moeilijkheid daaromtrent over, dan marcheer ik deftig zonder groeten af te wachten de sacristie in, alsof ik in vol ornaat een hoogaltaar verliet.

Het gebouwtje heeft vandaag al gediend voor school en kerk en voor salon; nu wordt het in een eetkamer ja zelfs in een keuken herschapen, want ik houd er hier een petroleum-machine op na om thee te zetten, melk van microben te zuiveren en tinnen bussen met spijs te verwarmen. Om niet al te huiselijk te worden, laat ik u alleen nog zeggen, dat ik na een sigaar en een avondgebed, weldra in mijn hangmat lag te schommelen.

In het dorpje is het zeer stil gedurende den nacht. Ratten en hanen zijn hier van een bijzonder rustige natuur; zelfs de visschers die om twee of drie uur reeds naar hun vischkorven uitgeilen, zijn onhoorbaar. Rondom

is alles kalm, alleen van beneden komt de rustverstoring; de geiten en varkens geven aanleiding tot ontevredenheid. Die onverstandige dieren zoeken 's nachts een ligplaats onder de kerk, die nog altijd maar op palen staat. Hun huid en hoornen schuren en trommelen ze tegen den vloer. Deze muziek vlak onder mij, zeer harmonieus samenstemmend met hun geknor en geblaas, levert eene fanfare waarbij strijk- en trommelgeluiden met andere instrumentale en vocale klanken wedijveren om me kitteloorig te maken, vooral als ik in mijn eersten slaap gestoord word.

Hoe menigmaal heb ik in nachtkostuum rond het kerkje geloopt, met een lange lat gewapend, en er overal die onnoode gasten mee uitgepord. Nooit heeft ooit polder in 't moederland driftiger geweld gemaakt dan ik bij het wekken van dat ellendig gespuis; noch heb ik ooit ongezeggelijker en hardnekkiger ras van schepselen ontmoet dan die geiten en varkens hier op de Baai. Tot vier malen toe op een nacht hebben ze me vervolgd en getergd en was ik genoodzaakt ze met stokken en steenen achterna te zitten en in het dorp te verspreiden. Ik zou een brief kunnen vullen met de tooneelen, die zich bij die nachtelijke excursies in mijn mijn ziel en buiten mijn ziel hebben voorgedaan. Inwendig heb ik me moeten „verknijpen” en uitwendig ben ik over biggen gerold en slaags geweest met weerbarstige bokken.

Ik zal maar eindigen, anders mocht ik wederom eens uit mijn humeur raken gelijk met de lampengeschiedenis. Laat ik alleen nog zeggen dat mijn kleine tochtgenoot John George, ofschoon hij op den vloer slaapt, niets, noch van het leven der dieren, noch van mijn geweld bemerkt. Die jongen slaapt den heelen nacht door, al zou er een orkaan waaien; hij is trouwens nooit verstandiger en bedaarder dan op zijn spreij en zijn oorkussen.

Met broederlijke groeten heb ik de eer en het genoegen mij te noemen,

ZeerEerw. Pater Redacteur,

Uw toegen. Cfr.

fr. P. L. SUERMONDT, Miss. Apost.

St. MARTIN (Nederl. ged.), 7 Juli 1897.

Zeer Eerw. Pater Redacteur!

Het kerkje van Sampson's Baai moet te gemoet komen aan verschillende behoeften. In den loop dezer brieven heeft het al verscheidene gedaanteverwisselingen ondergaan, gelijk gij U, hoop ik, nog herinnert. Op één dag werd het van school kerk, van kerk keuken, van keuken eetkamer, van eetkamer slaapvertrek. In mijn vorigen brief nam ik afscheid van U in mijn hangmat, meen ik, terwijl de kleine John George al op den vloer lag te droomen.

Heel vroeg in den ochtend, lang vóór dat de jongen er aan denkt zijn oogen uit te wrijven, schrijd ik in een zwart klerikaal badkostuum voorzichtig door de giftige manzinellen struiken naar de groote waschkom, de zee, nog geen heele minuut loopens van de kerk verwijderd. Geen betere vergoeding voor regenwater en zeep, dan de zee en het zachte schelpzand, geen frisschere wassing dan in den strijd met de branding. Een kwartier uurs later begin ik bij de lamp mijn Metten en Laudens. Als ik bij de Primens kom kan ik rekenen, dat het begint te schemeren en het tijd wordt voor mijn kameraad om zijn morgengebed te beginnen. De vreemdelijkheid der omgeving, die hij in zijn droomen geheel vergeten had, spert zijn oogen spoedig open en maakt hem geheel wakker. Hij wast zich terdege in een glas water en droogt zich af met een zakdoek, die zijn moeder hem voor die plechtige gelegenheid heeft meegegeven.

Het is wonderlijk te zien, hoe plotseling nu het gebouwtje weer in een kerk wordt omgetooverd. Mijn hangmat is in twee seconden opgerold en in een hoekje verdwenen, waar ook John zijn sprei en oorkussen heen brengt. Terwijl de jongen met dienzelfden beruchten zakdoek de plassen wegveegt, door zijn wasschen op de banken en den vloer veroorzaakt, breng ik de trousseau voor den dag, door de Amsterdamsche Vereeniging voor arme kerken geschonken, en in één, twee, drie is het altaar gereed en zijn de h. gewaden klaar gelegd. Alles is zeer klein maar zeer geriefelijk. Ik zend den jongen om een veger bij den naasten buur en terwijl ik alle blinden opengooi, jaagt hij met den veger heel wat stof de ramen en weinig vuil de deur uit.

Nu ga ik de klok luiden, de fameuse klok, waarvan ik U in een vorigen jaargang van *De Rozenkrans* de geschiedenis hebt medegedeeld. Tien jonge lieden en twee oudere verschijnen bijna onmiddellijk in de kerk. Zij nemen plaats in de schoolbanken en gaan met de handen in hun haar zitten. Het is duidelijk dat ze ernstig nadenken. Geen geprevel van lippen, geen kerkboeken, geen rozenkransen, alleen diep gepeins en nu en dan een zucht. Het is mijn dozijn communicanten. John George begrijpt het wel; het is biecht hooren van morgen. Hij heeft ook al eens een paar maal in zijn leven gebiecht, hij verstaat zeer goed waarom die menschen daar zoo ernstig gestemd zijn en is blij, dat hij zelf niet van de partij zal wezen.

Terwijl ik mijn Terts en Sext loop te bidden en pastoorsgewijze nu en dan op zie om de orde in de kerk te handhaven, betrap ik John George op verscheiden ongeregelde bewegingen. Hij gaapt alle menschen onfatsoenlijk aan en vertoont alle soorten van gewaarwordingen op zijn kinderlijke tronie. Er vertoonen zich nu en dan een soort van vraagteekenen om zijn mond, alsof hij zich afvroeg, of de menschen daar hun voorbiecht en hun akte

van berouw wel zouden weten op te zeggen en hoe ze zouden antwoorden als ze eens ondervraagd werden omtrent „de noodzakelijkheden des middels en des gebods.” Op eenmaal knielt hij neder en begint heftig zijn lippen te roeren, — klaarblijkelijk met het doel zich te vergewissen of hij zijn eigen puntenblaadje wel zou kunnen opzeggen.

De Kerk gaat nu weldra een biechtstoel worden. Ik noodig de lieden uit zich naar buiten te begeven, want de kerk is zoo klein, dat, om geen biechtgeheimen te vernemen, de gemeente zoo lang de lucht in moet gaan; geen opener en luchtiger biechtstoel is mij bekend dan die van de Baai. Toen mijn Misdienaar voor de eerste maal dezen algemeenen uittocht waarnam, wilde hij niet meê naar buiten, in de meening, op het gezicht van mijn Stool, dat ook hier latijnsche antwoorden te geven waren, totdat de eerstaankomende penitent hem met een blik van verontwaardiging letterlijk de deur uitkeek. Ik zelf had hem een teeken van heengaan moeten geven maar ik had den kleinen dreumes geheel vergeten of dacht, dat hij zich reeds verwijderd had. Toen ik hem nu ook een toornigen blik nazond, zag hij alles terstond in, en ging heel beschaamd op een afstandje staan pruilen met een gezicht, als of hij stond te berekenen, wat soort van zonde en schande hij wel had ingeloopt, met zijn bemoeizucht en nieuwsgierigheid. Het biechten gaat nu vlot van de hand. Na ontzettend veel onderricht begrijpt men er de meening, het doel en de gesteltenissen van.

Wel kostte mij dat onderricht veel moeite, maar met Gods genade ben ik deze te boven gekomen.

Er begint zelfs hier en daar een bloempje van Godsvrucht te bloeien. Er zijn op de Baai nu eenige opgeschoten jongens, die een goed figuur zouden maken, zelfs in een stichtende parochie van het moederland.

Als zedelijk beschavend en tot godsvrucht opwekkend middel ondervind ik, dat het aanhoudend spreken over

de eigenschappen Gods, geïllustreerd met de voorbeelden van J. E. Schmid allermilddadigst werkt op gemoederen zonder gekultiveerden bodem.

Nogmaals gaat er een bel, en binnen een kwartier uurs sta ik op 't altaar gereed de H. Handeling te beginnen. Heel veel opgegroeide mannen en vrouwen komen er niet bij. Het is een werkdag. De eene moet met de zegen uit, de andere met den korf, een derde moet beet gaan vangen. Het is als van ouds, de eene heeft een „boerderij” gekocht, de andere „een paar ossen”, en een ander iets anders en daarom kan men niet komen, — ten minste niet zoo gemakkelijk als in een avond-dienst. Kinderen komen er genoeg, zij rollen bijna de volgepropte banken af. Sommigen zijn zelfs zóó klein dat ze nu en dan een vroolijk of een nijdig gekraai laten hooren al naar omstandigheden. De moeders kunnen dan ook die kleinen niet alleen thuis laten.

Kort na de H. Mis houd ik Catechismus en trek dan weer naar de stad vóór de zon te hoog is.

Ik ben blij UEd. nog te kunnen mededeelen dat we weldra een aanvang zullen maken met den bijbouw en de Sacristie.

Aanvaard etc.

Uw toegen. Cfr.

fr. P. L. SUERMONDT,

MISS. APOST.

St. MARTIN, (Ned. ged.) 29 Oct 1897.

Zeer Eerwaarde Pater.

Er is een lange tijd verloopen sedert ik U mijn laasten brief zond over het kerkje van Sampson's Baai. De reden van mijn uitstel was, om U in een slotbrief de blijde tijding te kunnen brengen, dat het kerkje en de sacristie nu geheel volbouwd zijn, ja zelfs geverfd en beschilderd.

Een drietal jaren geleden beschreef ik in Uwe blad zijden de overbrenging van een Angelus-klok naar de Baai van Sampson. Met de volgende woorden ving ik die beschrijving aan:

„Menige groote en bloeiende kerk in de Missie-landen „is aangevangen met het oprichten van een Angelus- „klokje. Waar de middelen nog te kort schoten een ge- „bouw op te trekken ter vereeniging der geloovigen, „daar riep hen reeds de helderklinkende Angelus-klok „tot gemeenschappelijk gebed; waar hoogst zelden een „priester kon verschijnen om de Blijde Boodschap te „verkondigen, daar predikte reeds de Angelus-klok met „metalen stem de Menschwording van Gods Woord voor „de verlossing der wereld, daar noodigde het reeds drie- „maal daags de geloovigen tot dankbaarheid aan den „Verlosser voor de grootste der weldaden.

„Deze overweging gaf mij in, mijn arbeid onder de „verlaten visschers van Sampson's Baai met het oprichten „van een Angelus-klok aan te vangen. Dat was recht

„op het doel afgaan; de prediking van Jezus aan een „onwetende en ongevoelige bevolking; dat was voor hem „de aanwijzing van een vereenigingspunt, dat later onder „den zegen der Moeder Gods tot een net dorpskerkje „moest aangroeien.”

Aan het slot van dien brief sprak ik den wensch uit:

„God geve, dat door de milddadigheid van Nêerland's „Katholieken deze klok weldra moge slingeren boven „een kerkje!”

Die bede is nu verhoord! Elke katholiek aan de Baai ziet nu met trots op naar het grootste en schoonste gebouw van het dorp, met zijn kleinen doch sierlijken uitbouw, de sacristie, en zijn vriendelijke klokkespits. Men beschouwt het als een uitgangspunt van een nieuw leven op geestelijk en maatschappelijk gebied. Men verwacht van die kerk verjeugdiging van geloofskracht, versterking in deugd en een middenpunt van eensgezindheid. Als een schoolgebouw geeft het hun uitzicht op beter onderwijs en ontwikkeling van hun ondernemingsgeest, waaraan de jongeren groote behoefte hebben.

Het valt me moeilijk om goede woorden te vinden ter uitdrukking hunner innige dankbaarheid aan de vele milde gevers, waaraan ze hun kerkje danken. Vooral dat lieve gothieke altaartje, fijn afgewerkt en gepolychromeerd op het atelier van het Weeshuis van Santa Rosa, is een schat in hun oog.

O, als de moederlandsche goede gevers eens konden inzien, hoe erkentelijk, hoe kinderlijk verblijd onze West-Indische armen voor zulke schoone gaven zijn, zij zouden nog meer genoeg vinden in hun aalmoezen, en ze nog op ruimere schaal aan hen toekennen. Een kinderhand is spoedig gevuld, en lieden van ontlukende beschaving vinden het eenvoudig schoone, het goedkoope schoone reeds overschoon.

Voor 1500 gulden kan men juist geen groote en schoone kerk optrekken, vooral niet op zulk een afgelegen plaats

als Sampson's Baai, en toch zijn onze goede visschers daar met hun kerk en altaar meer ingenomen dan de Bosschenaren met hun St. Jan, of de Keulenaren met hun Dom. Ik geloof, dat deze hartelijke en dankbare gevoelens van mijn katholieken op de Baai de beste belooning zijn zal voor de liefdevolle offers in Holland aan hen gebracht.

Laat ik hier ook mijn eigen persoonlijken dank bijvoegen; op de eerste plaats aan U, Zeer Eerwaarde Pater Redacteur, die mij zoo trouw ter zijde stondt, en verder aan allen, die zoo minzaam tot den bouw der kerk hebben bijgedragen en daardoor mijn apostolisch werk zoo krachtig hebben gesteund.

Met gevoelens van diepe hoogachting en erkentelijkheid verblijf ik,

Zeet Eerwaarde Pater Redacteur,

Uw onderdanigste Dienaar en Confrater:

FR. P. L. SUERMONDT.

N. B. De onkosten van den bijbouw en de sacristie van Sampson's Baai bleken een paar honderd gulden grooter dan oorspronkelijk geschat. Zelfs de mannen van het vak maken geen nauwkeurige berekeningen hier.

God geve dat ik de schuld van het kerkje mag vereffenen, als ik het aanstaand jaar op mijn vacantiereis weer eens bij de vrienden van Godsdienst en Vaderland om een almoes voor de armen van St. Martin kom aankloppen.

IMPRIMI PERMITTIMUS.

fr. LUD. THEISSLING.
Pr. Prov.

HUISSEN, 19 Aug. '98.

IMPRIMATUR.

BUSCODUCI 12 Augusti 1898.

J. J. VERSTERREN, RECTOR.
ad hoc delegatus.